

ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН ДО УПРАВЛІННЯ МІСТОМ

оцінка практики міста Чернігова

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Методологія.....	4
Загальне пояснення	4
Рівні залучення громадян до вироблення політики	4
Керівні принципи для органів врядування в залученні громадян до вироблення політики.....	5
Оцінка залучення громадян до вироблення міської політики в Україні.....	9
Основні висновки	12
Оцінка практики залучення громадян до вироблення міської політики в місті Чернігові.....	14
Оцінка підходу муніципалітетів до залучення громадян до вироблення міської політики в місті Чернігів.....	14
Відданість 10 принципам залучення громадян.....	18
Додаток 1. Критерії оцінки рівня залучення громадян	35
Додаток 2.Критерії оцінки відповідності керівним принципам залучення громадян.....	38
Додаток 3. Рекомендації	52

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

МЕТОДОЛОГІЯ

Загальне пояснення

Відносини між урядуванням та громадянами існують в широкому діапазоні областей: від вироблення політики до надання та споживання державних та комунальних послуг. Для здійснення оцінювання залучення громадян до вироблення міської політики запропоновано використати узагальнені ОЕСР «Керівні принципи до залучення громадян», що надасть можливість оцінити не тільки можливості для участі, які існують в великих міських громадах, але й якість реалізації політики по залученню громадян органом місцевого самоврядування.

За запропонованою методологією місце громадян в урядуванні розглядається в контексті вироблення політик.

В проекті пропонується використання методології оцінки залучення громадян на локальному рівні, тобто в контексті національно устрою публічного управління – рівні місцевого самоврядування, а саме міст-обласних центрів.

За погодженням ОЕСР підходом до оцінки рівня залучення громадян демократія ґрунтується на згоді громадян. Для того щоб забезпечити таку згоду, представницька демократія спирається на набір традиційних формальних правил і принципів, таких, як вибори і супроводжуючі їх виборчі кампанії. Представницька демократія також ґрунтується на поточній взаємодії між урядуванням і громадянами в період між виборами. Саме цей тип взаємодії знаходиться в центрі уваги даної методології. Органи урядування у практичному плані взаємодіють з громадянами через **інформування, консультування та активну участь**.

Рівні залучення громадян до вироблення політики

Під інформуванням розуміється, що орган урядування поширює інформацію про розробку політики за своєю власною ініціативою, або громадяни мають отримати доступ до інформації на їхню вимогу.

В обох випадках комунікативний процес є одностороннім. Прикладами є: доступ до офіційних газет, веб-сайтів, архівів.

Під **консультуванням** вбачається запит з боку органу урядування на зворотній зв'язок з громадянами з питань формування політики. Для того, щоб отримати зворотній зв'язок, попередньо визначається, чиї погляди вивчати та з якого питання в ході розробки політики. Отримання зворотного зв'язку від громадян вимагає від органу урядування, що інформація надавалась громадянам заздалегідь. Консультування таким чином створює обмежені двосторонні відносини між органом урядування та громадянами. Прикладами є коментування до проектів рішень, опитування громадської думки, що ініційовані органом урядування.

Активна громадська участь передбачає активне залучення громадян до процесів вироблення політики та прийняття рішень. **Активна участь** означає що громадяни можуть самостійно грати роль в обміні щодо вироблення політики, наприклад, пропонуючи конкретні опції для політики. В той самий час, відповідальність за формулювання політики та кінцеве рішення залишається на органі урядування. Залучення громадян до процесу вироблення політики – це розвинені двосторонні відносини між органом

урядування та громадянами, оснований на принципі партнерства. Прикладами є відкриті робочі групи, діалогові процедури¹.

За узагальненою практикою залучення громадян до участі в виробленні політики в країнах консолідованих демократій ОЕСР узагальнює наступні форми залучення:

Інформування: Інтерфейси для доступу громадян до інформації, внутрішній менеджмент забезпечення доступу до інформації включаючи застосування єдиного підходу, спрощення доступу до великих масивів інформації шляхом каталогізування, створення реєстрів, надання доступу до інформації шляхом відповідей на запити громадян на інформацію, шляхом роботи спеціальних інформаційних центрів, шляхом взаємодії з ЗМІ, шляхом розміщення об'яв в ЗМІ, шляхом взаємодії з організаціями громадянського суспільства в питаннях інформування населення. Доступною вважаються будь які документи: вироблені органом урядування, рішення, звіти, посібники, інструкції, аудіо-відеозаписи, промови та заяви і т.д.

Консультування: скриньки для звернень громадян, а їх аналоги реалізовані за допомогою ІКТ, пряма взаємодія з громадянами у форматі «запитання-відповіді», строкові дії з отримання коментарів від громадян, фокус-групи, опитування громадської думки, включення громадськості до консультативних органів, громадські слухання з визначених питань, референдуми без обов'язкової сили, відкриті години для громадян осіб, відповідальних за прийняття рішень.

Активна участь: неекспертні - консенсусні збори громадян, громадське журі; **експертні** – оцінка стейкхолдерами, багатосторонні робочі групи та комісії; **широка участь** – відкриті робочі групи; учасницька розробка візій та сценаріїв, громадські форуми.

Керівні принципи для органів врядування в залученні громадян до вироблення політики

Запропонований ОЕСР підхід до оцінки рівня залучення громадян орієнтований, в першу чергу, на стратегічну інтенцію органів урядування до залучення громадян, на стратегічну відданість ідеї щодо необхідності укріплення відносин «урядування-громадянин», що демонструється, в тому числі, через критичне ставлення до результатів своєї діяльності, здатності чути та опрацьовувати неупереджено будь-які зауваження та пропозиції, які поступають від громадян. А вироблення якісної політики, основаної на громадській згоді, бачиться стратегічним пріоритетом та, власне, окремою політикою.

За підходом ОЕСР передбачається 10 керівних принципів в реалізації такої політики органом врядування.

Далі надано стислі пояснення передбачених ОЕСР принципів та узагальнених їх складових. Виходячи з інструментів, які узагальнені ОЕСР.

Принцип	практичні складові принципу
Відданість — лідерська позиція організаторів (представників влади) і усвідомлення ними важливості	Підвищення обізнаності серед політиків щодо їх ролі в просуванні відкритого, прозорого та підзвітного вироблення політики. Наприклад,

¹ Посібник ОЕСР з практичної імплементації інформування, консультування та громадської участі в виробленні політики доступний за посиланням http://www.oecd-ilibrary.org/governance/citizens-as-partners_9789264195578-en

<p>інформування громадян, надання консультацій та підвищення рівня громадянської участі у процесі прийняття рішень;</p>	<p>інформування про хороші практики з інших країн, публікація успішних ініціатив і т.п.</p> <p>Запровадження можливостей для обміну інформацією між керівниками вищої ланки через проведення регулярних зустрічей, використання експертних оглядів, через застосування інструментів оцінки політики.</p> <p>Забезпечення цільової підтримки посадових осіб через, наприклад, навчання, вироблення кодексів поведінки, стандартів та загального підвищення обізнаності.</p>
<p>Права — Громадянські права на доступ до інформації, отримання зворотної відповіді та права приймати активну участь в виробленні політики повинне бути чітко оформлено.</p> <p>Обов'язок службовців відповідати громадянам також повинен бути чітко визначений.</p> <p>Існують незалежні структури контролю чи їх еквіваленту та відіграють важливу роль в дотриманні цих прав.</p>	<p>Службовці муніципалітету та депутати повинні знати та застосовувати процедури та правила. Для цього їм, зокрема надається методологічна підтримка та консультування. Впроваджується робота по зміцненню незалежних інституцій контролю. Відбувається робота по підвищенню поінформованості громадян.</p>
<p>Зрозумілість — мета, рамки та можливості різних форм участі від самого початку чітко окреслені; і громадянська, і владна сторони розуміють свої обов'язки та ролі, обмінюються правдивою інформацією та не плекають марних очікувань;</p>	<p>Визначення завдань залучення громадян та їх донесення необхідне з самого початку та повинне бути якомога інтенсивнішим (наприклад, зрозуміти пріоритети громадян щодо майбутніх рішень, або прийти до спільного вирішення проблеми).</p> <p>Зобов'язання органів урядування (наприклад, оприлюднити результати опитування) і відповідний ступінь внеску громадськості повинні бути визначені заздалегідь.</p> <p>Необхідне забезпечення повною інформацією: щодо того, де знайти необхідну вихідну інформацію (як з ресурсів органів урядування, так і з неурядових ресурсів); щодо того, як подавати коментарі (наприклад очно під час громадських слухань, чи в письмовій формі); щодо самого</p>

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

	<p>процесу (ключові кінцеві терміни, основні контактні особи); щодо наступних кроків в розробці рішень.</p>
<p>Час — етапи попередньої консультації та активної участі проводяться у найбільш ефективний для обох сторін часовий проміжок; необхідна інформація надається вчасно і в межах реалістично встановлених часових рамок;</p>	<p>Консультації з громадськістю та активна участь повинні бути розпочаті настільки рано, наскільки це можливо. Це дозволяє виникнути ширшим варіаціям рішень в формулюванні політики. Це також підвищує шанси на успішну імплементацію. Адекватний час повинен бути відведеним для того, щоб консультації та участь були ефективними. Інформація ж необхідна на всіх стадіях політичного циклу.</p> <p>Оцінка потреб в інформації та ідентифікації відповідних інструментів для залучення громадян під час вироблення політики повинна розпочинатись якомога раніше.</p> <p>Реалістичні строки для публічного інформування та консультування повинні бути включені в до графіків вироблення політики. Необхідно аби розрахунок часу був наближений до реальності календарів прийняття рішень, наприклад, у відношенні до рішень, щодо прийняття яких існують законодавчі граничні строки.</p>
<p>Об'єктивність — інформація, яку надає влада під час процесу прийняття рішень є об'єктивною, повною, загальнодоступною і подається у стандартизованій формі; усі громадяни мають рівні можливості доступу інформації та учасницьких процесів.</p>	<p>Встановлено чіткі стандарти для служб, які відповідають за надання доступу до інформації та залучення громадян. Встановлено чіткі процедури для залучення громадян. Забезпечено доступ з використанням кількох каналів для донесення інформації (брошури, телевізійної реклами, Інтернет і т.д.) і консультацій (наприклад, очні та заочні). Інформація надається чіткою та зрозумілою мовою, консультації та участь адаптовані до потреб громадян (очні форми проводяться поза робочим часом).</p> <p>Встановлено та є реальна можливість скористатись правом на оскарження для громадян по захисту своїх прав на доступ до інформації, консультації та участь: процедури розгляду скарг.</p>
<p>Ресурси — матеріальні, людські та технічні ресурси обрані адекватно та використані ефективно; в межах організаційної культури владного органу заохочується та високо</p>	<p>Встановлено пріоритети та наявні достатні ресурси для розробки та впровадження діяльності по залученню громадян, включаючи людські ресурси (час відповідальних службовців).</p>

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

<p>цінується старання своїх членів, їх прагнення до навчання та професійного розвитку; ресурси використовуються згідно із попередньо встановленою пріоритетністю;</p>	<p>Розвиток навичок службовців шляхом проведення навчання, розробки посібників, заходів з обміну інформацією між структурними підрозділами.</p> <p>Відбувається просування цінностей взаємовідносин між громадянами та органом урядування в середині адміністрації через поширення відповідних публікацій та через демонстрування позитивних прикладів;</p>
<p>Координація — представники влади організують та проводять важливі для них форми участі у координації із іншими членами (відділами) владного органу; поінформованість колег стосовно власних ініціатив дозволяє уникнути повторів, марної витрати ресурсів, а також ризику «консультаційної втоми» — негативної реакції чиновників (чи громадськості) на однотипні запити (чи інформацію); при цьому координація не перешкоджає появі нових ініціатив;</p>	<p>Зміцнення координаційного потенціалу відбувається через веб-сайт, на якому розміщуються відомості щодо того, які заходи вживаються з інформування, консультування та участі громадян в будь-який проміжок часу. Через побудову взаємодії між службовцями, які відповідають за інформування, консультування та участь, в рамках яких зокрема відбуваються періодичні зустрічі для обміну досвідом. Через заохочення інновацій: ідентифікацію та заохочення прикладів добрих практик.</p>
<p>Підзвітність — В представників влади є зобов'язання щодо звітування про використання матеріалів, отриманих за результатами залучення громадян, без залежності від використаних форм. Представники влади забезпечують відкритий і прозорий процес прийняття рішень завдяки зовнішньому контролю з боку громади та неурядових організацій</p>	<p>В планах по залученню громадян наявні чіткі індикатори щодо того, як громадяни можуть надати свої коментарі та зауваження в процесі прийняття рішень та як їх внесок буде оцінено та включено в досягнені рішення, наприклад, за допомогою звітів. Визначено відповідні обов'язки службовців та завдання. Зазначені зобов'язання повинні бути оприлюднені.</p>
<p>Оцінка — по завершенню учасницького процесу, задля покращення умов проведення участі та дотримання новопосталих вимог, представники влади проводять оцінку проведених заходів по залученню громадян ; оцінювання є показовим, оскільки під час процесу збираються усі необхідні дані, є відповідний інструментарій, крім того до оцінки залучаються й</p>	<p>Збираються дані щодо ключових аспектів ініціатив з інформування, консультування та участі (напр., отримані зауваження та скарги). Чіткі плани по збору необхідних даних визначені з самого (наприклад, періодичні опитування громадської думки, кількість учасників громадських слухань).</p> <p>Розроблено необхідні інструменти для оцінки. Це може бути, для прикладу, шляхом міжгалузевих робочих груп експертів з консультування, оцінки та аудиту.</p>

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

<p>громадяни;</p>	<p>Громадяни залучаються до оцінки шляхом спеціальних заходів (наприклад, шляхом опитування), а також відбуваються періодичні загальні заходи, ініційовані органом урядування щодо зміцнення відносин з громадянами (наприклад, шляхом роботи відповідних комісій, що займаються оглядом).</p>
<p>Активна громадська позиція — влада може отримувати вигоду від високого рівня залучення громадян, саме тому влада заохочує розвиток громадського суспільства, інвестує в громадянське навчання та пропонує громадянам діалогову манеру співпраці.</p>	<p>Органи урядування інвестують в громадянське навчання для дорослих та молоді, спеціальні заходи, кампанії по підвищенню обізнаності.</p> <p>Підтримує ініціативи, які впроваджуються іншими але з метою розвитку громадської активності: наприклад, шляхом спільного фінансування заходів організацій громадянського суспільства.</p> <p>Сприяє розвитку громадянського суспільства шляхом розвитку та запровадження чітких та зрозумілих нормативних рамок для участі громадян, наданням підтримки шляхом надання грантів та навчання, розвиває партнерства з громадськими організаціями шляхом реалізації спільних проектів.</p>

Оцінка залучення громадян до вироблення міської політики в Україні

Здійснення оцінки по залученню громадян до вироблення міської політики пропонується в два етапи:

1) Оцінка підходу муніципалітетів до залучення громадян до вироблення політики в містах **(інформування, консультування та активної участі)**: базова наявність умов та/або використання відповідних практик – **оцінка рівня залучення громадян до вироблення політики**;

2) **Оцінка відповідності** наявних умов та практик в залученні громадян до вироблення міської політики на відповідність **10 керівним принципам залучення громадян ОЕСР**.

Оцінка рівня залучення

Для оцінки загального рівня залучення громадян пропонується 31 критерій, з яких:

19 критеріїв відповідають рівню інформування;

8 критеріїв відповідають рівню консультування;

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

3 критерії² відповідають рівню «активної участі».

Відповідність кожному критерію оцінюється в 1 б. в разі повної відповідності, в 0,5 б. в разі часткової відповідності, та в 0 б. в разі повної невідповідності критерію.

По кожному рівню залучення бали підсумовуються та визначається доля (%) активності **використання відповідної форми** виходячи з співвідношення фактичної кількості балів до максимально можливої кількості

Доля активності = фактична кількість балів/максимальна кількість балів.

Окрім того, для сукупної оцінки рівня залучення громадян сума балів по кожному рівню зважується, виходячи з впливовості кожного рівня та кількості критеріїв, за якими здійснюється оцінка по кожному рівню.

Інформування - 0,25

Консультування – 0,35

Активна участь – 0,4.

Рівень залучення громадян =

**Оцінка_{інформування}*вага_{інформування}+Оцінка_{консультування}*вага_{консультування}+Оцінка_{а.у}
часть*вага_{а.участь}**

Рівень залучення	Максимальна кількість балів	Максимальна зважена кількість балів
Інформування	19	7,8
Консультування	8	10,9
Активна участь	3	12,4
	Підсумок	31

² На рівні «активної участі» кожна інноваційна унікальна форма (немає чіткого законодавчого визначення або поширеної практики використання в межах країни) оцінюється додатковим бонусним балом, таким чином збільшуючи показники омс у проактивній реалізації політики по залученню громадян

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

Оцінка відповідності 10 керівним принципам.

Кожен критерій кожного з принципів оцінюється за аналогічним принципом: 1 б. в разі повної відповідності, в 0,5 б. в разі часткової відповідності, та в 0 б. в разі повної невідповідності критерію.

Оцінка відповідності кожному принципу визначається за співвідношенням фактичної суми балів за принцип до максимально можливої кількості балів за принцип.

Відповідність принципу = фактична сума балів за принцип/максимально можлива сума балів за принцип

Принцип	Відповідність принципам
Відданість	0-100%
Права	0-100%
Зрозумілість	0-100%
Час	0-100%
Об'єктивність	0-100%
Ресурси	0-100%
Координація	0-100%
Підзвітність	0-100%
Оцінка	0-100%
Активна громадянська позиція	0-100%

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

По м. Чернігів загальна оцінка рівня залучення громадян до вироблення міської політики склала 17,7 балів з 31 можливого.

Оцінка активності використання практик інформування громадян становить 5,2 балів з 7,8 можливих.

На сайті Чернігівської міської ради основні інформаційні компоненти наявні. Як частково дотримані визначено лише критерії щодо інформування про бюджет міста в спрощеному вигляді, щодо анонсування подій за участю міського голови, заступників, членів виконкому та посадових осіб виконавчих органів, та щодо оприлюднення аудіо/відео-записів засідань постійних депутатських комісій та пленарних засідань сесій ради. Відсутні на сайті лише стенограми та протоколи засідань виконавчого комітету ради, а також аудіо/відео-записи засідань.

Оцінка активності використання практик консультування з громадянами в процесах прийняття рішень місті Чернігів склала 8,4 балів з 10,9 можливих.

Реалізовано можливість отримувати звернення від громадян до міського голови, заступників, керівників структурних підрозділів, в тому числі з використанням ІКТ (звернення через спеціальну форму офіційному сайті або його аналог), реалізовано можливість подачі електронних петицій. Діють Громадська рада при Чернігівському міському голові, Рада ветеранів АТО, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) воїнів АТО. Періодично проводяться опитування громадської думки з актуальних питань розвитку громади. Не дотримано лише критерій, за яким автори проектів рішень на регулярній основі у відкритій формі збирають коментарі від жителів громади до ініційованих проектів рішень, в тому числі використовуючи ІКТ (зауваження та пропозиції в електронному вигляді через спеціальну форму на сайті).

Оцінка активності використання практик активного залучення громадян в місті Чернігів склала 4,1 балів з 12,4 можливих.

Оскільки не реалізовувалися такі процедури як «місцеві ініціативи», «загальні збори за місцем проживання» або інші інструменти активної участі громадян у формуванні та реалізації місцевої політики. Проте в місті успішно здійснено реалізацію процедури "громадського бюджету".

За результатами дослідження відповідності визначеним **10 принципам залучення громадян** встановлено, що в м. Чернігові найкраще забезпечувалась відповідність двох наступних принципів: зрозумілість – рівень відповідності становить 65% та принципу права - з рівнем 79%.

Найменшу оцінку відповідності отримав принцип оцінки – 10%, а відносно невисокими виявилися рівні відповідності щодо забезпечення принципу ще двох принципів: підзвітності – 17% та координації – 13%.

Інші п'ять принципів (об'єктивність, відданість, час, активна громадська позиція, ресурси) з досліджуваних десяти забезпечено на рівні вище від середнього – рівень відповідності становить від 56% до 68%.

В місті Чернігові діє Програма розвитку громадянського суспільства з конкурсним підходом, в якій будь-яка громадська організація може подати ідею та взяти участь у відкритому конкурсі. Є Програма реалізації Бюджету участі, в рамках якої проводиться інформаційна кампанія щодо можливості долучитись до розробки міської політики. ОМС інвестує в громадянське навчання для дорослих та молоді, проводить спеціальні заходи по підвищенню громадянської обізнаності. Підтримує ініціативи, які впроваджуються іншими, але мають на меті розвиток громадянської активності. Розвиває партнерства з громадськими організаціями, надає громадським організаціям підтримку, шляхом надання грантів, або їх аналогів, та проведення навчання.

ОЦІНКА ПРАКТИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН ДО ВИРОБЛЕННЯ МІСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В МІСТІ ЧЕРНІГОВІ

Оцінка підходу муніципалітетів до залучення громадян до вироблення міської політики в місті Чернігів

Оцінка рівня залучення громадян до вироблення міської політики в м. Чернігів склала 17,7 балів з 31 можливого.

Дана оцінка становить 57% від максимально можливої. Найбільшу позитивну вагу в оцінці рівня залучення громадян до вироблення міської політики в м. Чернігів склала оцінка активності використання практик консультування з громадянами в процесах прийняття рішень (оцінка 8,4 з 10,9). А от оцінка активності використання практик активного залучення громадян негативно вплинула на загальну оцінку, оскільки склала лише 4,1 балів з 12,4 можливих.

Інформування громадян

В місті Чернігіві оцінка активності використання практик інформування громадян склала 5,2 балів з 7,8 можливих.

Проаналізовано 19 критеріїв, що відповідають рівню інформування. За результатами дослідження встановлено рівень відповідності чи невідповідності стандартам оцінки інформування громадян.

1. Наявна на сайті ОМС структурована система обліку публічної інформації (ЗУ Про доступ до ПІ). На сайті є окремий розділ <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/project/info-access>
2. Частково на офіційному сайті ради оприлюднена вся статична неспеціалізована інформація у відповідності до ст. 15 ЗУ "Про доступ до Публічної інформації".
3. Наявні на сайті ради оприлюднені біографічні відомості, інформація про поштову адресу, адресу електронної пошти, службові номери засобів зв'язку, а також напрями діяльності та організаційна структура (для відділів, управлінь і т.п.) міського голови, його заступників, членів виконавчого комітету, керівників структурних підрозділів. На сайті Чернігівської міської ради розділ "міська рада" <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/gorrada/mer1/>
4. Наявна на сайті ради оприлюднена інформація з біографічними відомостями, поштовою адресою, адресою електронної пошти, службовими номерами засобів зв'язку секретаря ради та депутатів. На сайті Чернігівської міської ради - розділ

"Міська рада" - Депутатський корпус <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/gorrada/deputat/>

5. Відсутній на сайті ОМС окремий підрозділ, присвячений оприлюдненню наборів відкритих даних.
6. Наявний на сайті окремий підрозділ, присвячений оприлюдненню проектів рішень та розпоряджень, а також прийнятих рішень та розпоряджень. На сайті міської ради є розділ "Публічна інформація", де оприлюднюються проекти рішення <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/project/rada>. Окремо в розділі "Нормативні документи" оприлюднюються розпорядження мера (<http://www.chernigiv-rada.gov.ua/document/rozporyadzshenya-mer>)
7. Частково дотримано критерій, відповідно до якого на сайті ради має передбачатися окремий підрозділ, присвячений інформуванню про бюджет міста в спрощеному вигляді (структура бюджету, поточна реалізація бюджету міста, включаючи поточні витрати головних розпорядників бюджетних коштів, наявне графічне представлення інформації, приклад <https://budget.mvk.if.ua/>), а також підрозділ з цільовими програмами, які фінансуються з коштів міського бюджету. На сайті в розділі "Публічна інформація" є підрозділ "Відкритий бюджет" <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/project/budjet>
8. Частково дотримано критерій, відповідно до якого на сайті ради має бути забезпечено анонсування подій за участю міського голови, його заступників, членів виконавчого комітету та посадових осіб виконавчих органів (прес-конференції, брифінги, виїзні зустрічі і т.п.). Бували випадки, коли анонсування здійснювались неефективно і про публічні заходи та засідання не було анонсів.
9. Наявне на сайті міської ради анонсування засідань постійних депутатських комісій, робочих груп, пленарних засідань ради.
10. Відсутні на офіційному сайті ради стенограми та протоколи засідань виконавчого комітету ради.
11. Відсутні на офіційному сайті ради аудіо/відео-записи засідань виконавчого комітету ради.
12. Наявні на офіційному сайті офіційні промови та заяви міського голови, його заступників та керівників структурних підрозділів ради.
13. Відсутні на офіційному сайті ради стенограми та протоколи засідань постійних депутатських комісій ради та пленарних засідань сесій ради.
14. Частково на офіційному сайті ради оприлюднюються аудіо/відео-записи засідань постійних депутатських комісій та пленарних засідань сесій ради. Відбувається відео-трансляція в день проведення пленарного засідання сесій ради.
15. Наявний на офіційному сайті ради графік прийому громадян депутатами ради та секретарем.

16. Наявні на офіційному сайті ради графіки прийому громадян міським головою, його заступниками та керівниками структурних підрозділів.
17. Наявна на офіційному сайті інформація про вакансії та умови заміщення вакантних посад.
18. Наявна на офіційному сайті інформація про всі комунальні підприємств.
19. Наявна на офіційному сайті інформація про всі заклади та організації сфери управління ОМС (освітні, охорони здоров'я, соціальні).

Консультування з громадянами

В місті Чернігів оцінка активності використання практик консультування з громадянами в процесах прийняття рішень склала 8,4 балів з 10,9 можливих.

Проаналізовано 8 критеріїв, що відповідають оцінці активності використання практик консультування з громадянами в процесі вироблення політики. За результатами дослідження встановлено рівень відповідності чи невідповідності стандартам оцінки консультування з громадянами.

1. Реалізовано в ОМС можливість отримувати звернення від громадян до міського голови, заступників, керівників структурних підрозділів, в тому числі з використанням ІКТ (звернення через спеціальну форму офіційному сайті або його аналог). На сайті є підрозділ "Запитання до влади".
2. Реалізовано в ОМС можливість подачі електронних петицій.
3. Частково дотримано критерій, за яким ОМС на регулярній основі взаємодіє з громадянами напряму чи опосередковано через ЗМІ у форматі запитання-відповіді (міський голова, заступники, керівники структурних підрозділів). На сайті є підрозділ "Запитання до влади", проведення зустрічей з громадянами, через ЗМІ повідомлення чи звернення міського голови.
4. Не дотримано критерій, за яким автори проектів рішень (як виконавчі структури ОМС, так і депутатський корпус) на регулярній основі у відкритій формі збирають коментарі від жителів громади до ініційованих проектів рішень, в тому числі використовуючи ІКТ (зауваження та пропозиції в електронному вигляді через спеціальну форму на сайті).
5. Створено в ОМС неспеціалізовані консультативні органи (громадські ради), до складу яких включено представників громадськості - Громадська рада при Чернігівському міському голові.
6. Створено в ОМС спеціалізовані консультативні органи з представників основних зацікавлених сторін. Діє Рада ветеранів АТО, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) воїнів АТО.
7. Практикує ОМС проведення громадських слухань з актуальних питань розвитку громади.

8. Ініціює ОМС періодичні проведення опитувань громадської думки з актуальних питань розвитку громади. Проведення опитувань громадської думки в електронній формі через сайт ОМС <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/opros/result>.

Активне залучення громадян

В місті Чернігів оцінка активності використання практик активного залучення громадян склала 4,1 балів з 12,4 можливих.

Проаналізовано 3 обов'язкових та четвертий додатковий критерії, що відповідають рівню практики активного залучення громадян. За результатами дослідження встановлено рівень відповідності чи невідповідності стандартам оцінки активного залучення громадян.

1. Не реалізувалась в ОМС процедура "місцевої ініціативи".
2. Не реалізувалась в ОМС процедура "загальних зборів за місцем проживання".
3. Реалізувалась в ОМС процедура "громадського бюджету".
4. Не використовуються в ОМС інші інструменти активної участі громадян у формуванні та реалізації місцевої політики.

Відданість 10 принципам залучення громадян

За результатами дослідження встановлено, що в м. Чернігові найкраще забезпечувалася відповідність двох принципів: зрозумілості – рівень відповідності становить 65% та принципу права з рівнем 79%.

Найменшу оцінку відповідності отримав принцип оцінки - 10%. Також невисокими виявилися рівні відповідності щодо забезпечення принципу підзвітності - 17% та принципу координації – 13%. Інші п'ять принципів (об'єктивність, відданість, час, активна громадська позиція та ресурси) з досліджуваних десяти забезпечено вище від середнього – рівень відповідності становить від 56% до 63%.

1. Відданість – 56%

Принцип відданість забезпечено вище від середнього – рівень відповідності становить 56%. За результатами дослідження відповідності визначеним 9 критеріям принципу відданість встановлено наступне:

1. Дотримано принцип. Наявний стратегічний документ, зміст якого носить засадничий характер по реалізації заходів з інформування громади - Статут територіальної громади міста Чернігова <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/rozvitok/rozvitok-statut>. Реалізацію заходів з інформування громади визначено в статті 42.
2. Дотримано принцип. Наявний структурний підрозділ, який відповідає за надання роз'яснень та навчання посадових осіб ОМС щодо інформування громадян - Прес-служба Чернігівської міської ради.
3. Не дотримано принцип. Відсутній в структурі ОМС окремий структурний підрозділ, або посадова особа, до обов'язків яких включено аналіз ефективності діяльності ОМС по здійсненню заходів інформування громади.
4. Дотримано принцип. Наявний стратегічний документ, зміст якого носить засадничий характер по реалізації заходів по отриманню зворотнього зв'язку від громади (заходи консультування) - Меморандум взаємопорозуміння "Відкрите місто: посилення участі громадян у розвитку місцевої громади в м. Чернігів".
5. Дотримано принцип. Наявна посадова особа, яка відповідає за надання роз'яснень та навчання посадових осіб ОМС щодо здійснення заходів консультування з громадянами. Функції закріплені за заступником міського голови Ломако О.А. <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/gorrada/comitet/4541> Наради, навчання, живе спілкування.
6. Не дотримано принцип. Відсутній в структурі ОМС окремий структурний підрозділ, або посадова особа, до обов'язків яких включено аналіз ефективності діяльності ОМС по здійсненню заходів з отримання зворотнього зв'язку від громади щодо формування та реалізації політики.

7. Не дотримано принцип. Відсутні стратегічні документи, зміст яких носить засадничий характер по реалізації заходів по залученню громадян до активної участі у виробленні політики (формування, реалізація та оцінка).
8. Дотримано принцип. Наявна посадова особа, яка відповідає за надання роз'яснень та навчання посадових осіб ОМС щодо залучення громадян до активної участі в виробленні політики. Функції закріплені за заступником міського голови Ломако О.А. <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/gorrada/comitet/4541> Наради, навчання, живе спілкування.
9. Не дотримано принцип. Відсутній в структурі ОМС окремий структурний підрозділ, або посадова особа, до обов'язків яких включено аналіз ефективності діяльності ОМС по здійсненню заходів з активного залучення громадян до вироблення політики.

2. Права – 79%

Найвищу оцінку відповідності принципам залучення громадян отримав принцип права - 79%. Для визначення рівня відповідності принципу права було проаналізовано 13 критеріїв та встановлено рівень їх практичного застосування.

1. Частково дотримано принцип. Наявна на офіційному сайті ОМС (<http://www.chernigiv-rada.gov.ua/project/info-access>) переважна більшість визначеної інформації, зокрема:
 - порядок складання та подання запиту на П.І.,
 - зразки форм для подання запиту на П.І.,
 - інформація про посадових осіб, або структурний підрозділ, до обов'язків якого включено надання відповідей на запит, а також їх контактні відомості,
 - перелік видів публічної інформації,
 - перелік інформації для службового користування,
 - вартість копіювання та друку.Проте відсутня інформація про порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності.
2. Дотримано принцип. Наявний на офіційному сайті перелік інформації, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню у форматі відкритих даних та порядок доступу до таких даних. <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/project/info-access>
3. Дотримано принцип. Наявний документ, в якому закріплено права громадян щодо вільного доступу до всіх публічних заходів ради та її виконавчих органів. Згідно Регламенту міської ради (<http://www.chernigiv-rada.gov.ua/document/rishennya-sesii/7569>) передбачено вільний доступ до всіх публічних заходів ради та її виконавчих органів.

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

4. Не дотримано принцип. Відсутній оприлюднений порядок звернення громадян та зобов'язання ОМС у розгляді відповідних звернень.
5. Не дотримано принцип. Відсутній в ОМС порядок розгляду звернень громадян, які надійшли у формі електронних петицій.
6. Не дотримано принцип. Відсутній документ, яким регулюється проведення консультацій з громадянами у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій громадянами до проектів рішень ОМС, в тому числі, якщо відповідну форму участі реалізовано з використанням ІКТ.
7. Дотримано принцип. Наявний документ, яким регулюється порядок діяльності консультативних неспеціалізованих органів. Положення про Громадську раду при міській раді <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/project/rada/8577>
8. Дотримано принцип. Наявний документ, яким регулюється порядок діяльності консультативних спеціалізованих органів. Положення про Раду АТО (<http://www.chernigiv-rada.gov.ua/ato/ato-list/12698>)
9. Дотримано принцип. Наявний документ, яким регулюється проведення громадських слухань. Положення про Громадські слухання (<http://www.chernigiv-rada.gov.ua/document/rishennya-sesii/454>)
10. Дотримано принцип. Наявний документ, яким регулюється порядок внесення місцевої ініціативи. Положення про місцеві ініціативи в місті Чернігові (<http://www.chernigiv-rada.gov.ua/document/rishennya-sesii/6595>)
11. Дотримано принцип. Наявний документ, яким регулюється проведення загальних зборів громадян за місцем проживання. Статутом територіальної громади міста Чернігова <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/rozvitok/rozvitok-statut>
12. Дотримано принцип. Наявний документ, який регулює реалізацію "громадського бюджету". Положення про Громадський бюджет (Бюджет участі) <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/budget/docs/9018>
13. Дотримано принцип. Наявний документ, який регулює порядок застосування інших форм активної участі Рішення міської ради Про порядок проведення громадської експертизи (<http://chernigiv-rada.gov.ua/document/rishennya-sesii/8864>).

3. Зрозумілість – 65%

Принцип зрозумілості отримав 65% і займає друге місце в рейтингу відповідності принципам залучення громадян. За результатами аналізу 14 критеріїв було встановлено наступний рівень відповідності принципу по кожному з критеріїв:

1. Частково дотримано принцип зрозумілості елементів інформування на офіційному Чернігівської міської ради. Сайт вважається не досить зручним і

- зрозумілим для громадян, котрі користуються ним. Інколи складно знайти той чи інший проект чи вже рішення, та інше.
2. Частково дотримано принцип, за яким на сайті є загальна пошукова система, результати пошуку з якої є релевантними пошуковим запитам. Загальна пошукова система працює, але результати не завжди є релевантними пошуковим запитам.
 3. Не дотримано принцип. Відсутня на сайті спеціальна пошукова система по документам, що становлять публічну інформацію за критеріями (вид документу, дата прийняття, назва, номер).
 4. Частково дотримано принцип, за яким при зверненні до системи звернень громадян громадянин, отримує базову інформацію інструмент, тобто які питання можуть бути розглянуті таким шляхом, отримує роз'яснення формату комунікації, термінів отримання відповіді, контактні відомості відповідальних осіб, вимоги до надання інформації особою, що звертається, зобов'язання ОМС по змісту відповідей, що надаються, а також можливі подальші кроки ОМС при отриманні звернень. Незалежно від формату - очна форма чи ІКТ, відповідна інформація доступна на офіційному сайті ОМС. Наявний середній рівень зрозумілості системи звернень громадян на сайті. Частково інформація міститься на сайті, але не повна.
 5. Дотримано принцип. Наявний документ, яким регулюється порядок доступу до публічних заходів ради та її виконавчих органів, передбачає чітку та зрозумілу процедуру, якої повинні дотримуватись громадяни для реалізації відповідного права. Порядок доступу до публічних заходів ради та її виконавчих органів регулюється Регламентом ради і процедура зрозуміла.
 6. Дотримано принцип. Наявне положення, яке регулює подання електронних петицій до ОМС, що містить необхідну інформацію. На сайті електронних петицій <http://e-dem.in.ua/chernihiv/Home/LegalBase>
 7. Не дотримано принцип. Відсутнє положення, яке регулює подання зауважень та пропозицій до проектів рішень ОМС.
 8. Дотримано принцип. Наявне положення, яке регулює роботу громадської ради, що містить необхідну інформацію. Положення про Громадську раду при міській раді <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/project/rada/8577>
 9. Дотримано принцип. Наявне положення, яке регулює роботу неспеціалізованого консультативного органу, що містить необхідну інформацію. Положення про Раду АТО (<http://www.chernigiv-rada.gov.ua/ato/ato-list/12698>)
 10. Дотримано принцип. Наявне положення, яке регулює проведення громадських слухань, та містить необхідну інформацію. Положення про громадські слухання <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/document/rishennya-sesii/454>

11. Дотримано принцип. Наявне положення, яке регулює застосування інструменту "місцевої ініціативи", та містить необхідну інформацію. Положення про місцеві ініціативи в місті Чернігові
(<http://www.chernigiv-rada.gov.ua/document/rishennya-sesii/6595>)
12. Не дотримано принцип. Відсутнє окреме положення, яке регулює застосування інструменту "загальних зборів за місцем проживання". Стосовно даного інструменту є тільки інформація в Статуті територіальної громади, Положення немає і відповідно детально нічого не розписано.
13. Дотримано принцип. Наявне положення, яке регулює застосування інструменту "громадського бюджету", та містить необхідну інформацію. Положення про Громадський бюджет (Бюджет участі), <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/budget/docs/9018>
14. Не дотримано принцип. Відсутні інші інструменти залучення громадян до активної участі, положення, які регулюють застосування таких інструментів та повністю відповідають вимогам принципу "зрозумілості".

4. Час – 62%

Принцип час набрав 62% і є одним з десяти досліджуваних принципів, відповідність якого забезпечена вище від середнього. Для визначення рівня відповідності принципу часу було проаналізовано 14 критеріїв та встановлено рівень їх практичного застосування.

1. Відсутнє оприлюднення не менше, ніж за 20 днів до планового розгляду на сесії ради проекту рішення про бюджет на наступний рік, доопрацьованого з урахуванням проведених консультацій з громадськістю, та оприлюднення з урахуванням строків для прийняття такого рішення, встановлених БКУ. Проект бюджету в 2016 році був оприлюднений за 10 днів до планового розгляду на сесії ради та не були проведені консультації.
2. Наявне оприлюднення проектів рішень регуляторних актів не пізніше, ніж через 5 днів, після оприлюднення повідомлення про оприлюднення проекту.
3. Частково дотримано принцип, за яким проекти рішень про місцеві цільові програми, а також рішення ради, які містять широкий суспільний інтерес, доопрацьовані з урахуванням проведених консультацій з громадськістю, оприлюднюються не менше, ніж за 20 днів до планового розгляду на сесії ради. зазвичай, цей термін не витримується.
4. Відсутні стратегічні документи ОМС, які визначають напрямки та форми взаємодії з громадянами, містять заздалегідь встановлені строки залучення громадян до прийняття рішень, щодо яких заздалегідь встановлені законом строки (план діяльності по підготовці проектів регуляторних актів, затвердження рішень про бюджет, прийняття рішення про затвердження ПСЕР).

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

5. Дотримано принцип, за яким порядок доступу до публічних заходів ради та її виконавчих органів не вимагає затрат часу на реалізацію відповідного права або в разі застосування повідомчої процедури - затрати часу громадянина для реалізації відповідного права є реалістичними. Доступ до публічних заходів ради та її виконавчих органів є вільним, тому затрат часу не вимагає і це право є реалістичним.
6. Не дотримано принцип, за яким консультації з громадськістю по обговоренню бюджету міста на наступний рік розпочинаються заздалегідь, до оприлюднення фінальної редакції проекту бюджету, який буде винесено на розгляд ради, але не пізніше ніж за 2 місяці до кінцевого терміну прийняття відповідного рішення.
7. Частково дотримано принцип, за яким на проведення консультацій з громадськістю по проектам регуляторних актів відводиться не менше, ніж 1 місяць. План регуляторної діяльності Чернігівської міської ради (тобто розробки і прийняття нових регуляторних актів) формується наперед на рік і оприлюднюється на офіційному сайті та (обов'язково) в друкованому ЗМІ. Потім проекти цих регуляторних актів теж оприлюднюються з метою отримання зауважень і пропозицій, у т. ч. і від громадян.
8. Не дотримано принцип, за яким консультації з громадськістю по обговоренню проектів рішень про місцеві цільові програми та проектів рішень, які мають широкий суспільний інтерес, розпочинаються заздалегідь, але не пізніше ніж за 2 місяці до кінцевого терміну прийняття відповідного рішення
9. Дотримано принцип, за яким громадські слухання ОМС проводить не пізніше, ніж за місяць до планового розгляду на сесії ради з метою прийняття.
10. Дотримано принцип, за яким консультації з спеціалізованими та неспеціалізованими консультативними органами проводяться заздалегідь, але не пізніше 1 місяця до планового винесення на розгляд з метою затвердження
11. Дотримано принцип, за яким анонсування початку конкурсного відбору громадських проектів "громадського бюджету" відбувається з вказанням чітких та реалістичних строків для їх підготовки та вказанням подальших строків, в які бере на себе зобов'язання виконати подальші кроки ОМС.
12. Дотримано принцип, за яким строки, які відводяться на реалізацію інструментів місцевої ініціативи є реалістичними.
13. Дотримано принцип, за яким строки, які відводяться на реалізацію "загальних зборів" є реалістичними.
14. Не дотримано принцип, за яким в разі використання інших форм активної участі, строки заздалегідь встановлені, є чіткими та реалістичними для реалізації всіх необхідних етапів. Положення про слухання виписане так, щоб зробити цю процедуру максимально складною - Ініціатива реєструється, якщо вона підтримана не менш ніж 3 тис. жителів міста, що мають право голосу на виборах в органи місцевого самоврядування.

5. Об'єктивність – 56%

36 критеріїв було проаналізовано для визначення рівня відповідності принципу об'єктивності. Даний принцип набрав 56% і є одним з десяти досліджуваних принципів, відповідність якого забезпечена вище від середнього.

1. Наявний встановлений розпорядженням загальний порядок діяльності по забезпеченню доступу до публічної інформації. Розпорядження Чернігівського міського голови за посиланням <http://chernigiv-rada.gov.ua/project/info-access>
2. Наявна оприлюднена на сайті процедура подання запиту на інформацію. Посилання: <http://chernigiv-rada.gov.ua/project/info-access>
3. Відсутній оприлюднений на сайті порядок оскарження рішень дій чи бездіяльності розпорядника до керівника розпорядника.
4. Дотримано принцип об'єктивності, за яким в ОМС реалізована можливість роботи з публічною інформацією безпосередньо в самому ОМС, робоче місце забезпечено необхідною оргтехнікою, скористатись можливістю роботи з публічною інформацією в ОМС можна в позаробочий час.
5. Дотримано принцип, за яким порядок звернення громадян до міського голови, його заступників, керівників структурних підрозділів не створює додаткових перешкод для громадян для потрапляння на прийом до посадовця, будь-який громадянин має реальну можливість потрапити на прийом в обмежений проміжок часу (не більше одного місяця, практика переведення на прийом до підлеглих не є поширеною, для того, щоб потрапити на прийом, немає необхідності проходити декілька інстанцій чи здійснювати додаткові реєстраційні дії в декількох інстанціях). Графік особистого прийому громадян за посиланням на сайті ради: <http://chernigiv-rada.gov.ua/gorrada/grafik/>
6. Відсутня інформація на сайті про можливість потрапляння на прийом до міського голови, його заступників, керівників структурних підрозділів в позаробочий час.
7. Відсутня інформація на сайті про механізм оскарження відмови або затягування можливості потрапити на особистий прийом до міського голови, його заступників та керівників структурних підрозділів.
8. Дотримано принцип, за яким порядок відвідування публічних заходів міської ради та її виконавчих органів громадянами не створює штучних перешкод для реалізації цього права, не передбачає розбіжностей в читанні його положень. Вільний доступ до всіх публічних заходів міської ради.
9. Частково дотримано принцип, за яким Порядок подання електронних петицій не передбачає розбіжностей в читанні його положень, порядок не передбачає обмежень для реалізації громадянами свого права на звернення до ОМС шляхом подання електронної петиції, процедури не є занадто складними, будь-яка

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

- петиція, що була подана, розглядається ОМС у встановлені строки та в установленому порядку. Порядок оскарження відсутній.
10. Не забезпечено реалізацію дієвого механізму оскарження відмови або затягування розгляду успішної петиції, або її скасування (анулювання за ініціативою адміністратора, інструменти з боку ОМС на підставі маніпуляцій з системою).
 11. Дотримано принцип, за яким порядок проведення консультацій з громадянами у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій громадянами до проектів рішень ОМС, не передбачає розбіжностей в читанні його положень, не передбачає необґрунтованих обмежень для участі громадян в відповідних консультаціях, порядок участі не є складним для громадян. Доступно: <http://chernigiv-rada.gov.ua/zvernennya>
 12. Не дотримано принцип, за яким консультації з громадянами у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій проводяться в позаробочий час, в разі використання очної форми, або проводяться заочно з використанням ІКТ.
 13. Не дотримано принцип, за яким для анонсування проведення консультацій з громадськістю у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій використовується максимально широкий набір каналів комунікації: сайт, газета, ТБ, зовнішня реклама за умови наявності в ОМС власних рекламних конструкцій, або в разі наявності фінансування з бюджету для розміщення зовнішньої реклами (наприклад, якщо є в місті програма Інформаційної підтримки та в заходах програми міститься "соціальна реклама").
 14. Не дотримано принцип, за яким забезпечено реалізацію дієвого механізму оскарження відмови ОМС використовувати результати проведених консультацій з громадськістю у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій до проектів рішень ОМС.
 15. Дотримано принцип, за яким порядок, який регулює діяльність неспеціалізованих консультативних органів (громадських рад) не передбачає розбіжностей в читанні його положень та не обмежує гарантовані законом права та можливості для таких органів.
 16. Відсутній в ОМС дієвий порядок для оскарження рішень, дій чи бездіяльності ОМС в питаннях взаємодії з неспеціалізованим консультативним органом. Положенням про Громадську раду при міській раді <http://www.chernigiv-rada.gov.ua/project/rada/8577> порядок оскарження не передбачений.
 17. Дотримано принцип, за яким порядок, що регулює діяльність спеціалізованих консультативних органів, не передбачає розбіжностей в читанні його положень, чітко визнає сферу питань, з якими має справу консультативний орган, порядок відбору членів такого органу та зобов'язання ОМС по взаємодії з таким органом.
 18. Не дотримано принцип, за яким в ОМС є дієвий порядок оскарження невиконання зобов'язань ОМС по взаємодії з консультативним органом.

19. Дотримано принцип, за яким порядок, який регулює проведення громадських слухань, не передбачає можливих розбіжностей в читанні його положень, порядком не обмежуються гарантовані громадянам законом права та можливості для проведення громадських слухань.
20. Дотримано принцип, за яким для анонсування проведення громадських слухань використовується максимально широкий набір каналів комунікації: сайт, газета, ТВ за наявності, зовнішня реклама за умови наявності в ОМС власних рекламних конструкцій, або в разі наявності фінансування з бюджету для розміщення зовнішньої реклами (наприклад, якщо є в місті програма Інформаційної підтримки та в заходах програми міститься "соціальна реклама"). Зазвичай застосовуються сайт та газета. Інколи ТВ.
21. Не дотримано принцип, за яким в ОМС є дієвий механізм оскарження невиконання зобов'язань ОМС по реагуванню на результати проведених громадських слухань. механізм оскарження в Положення про громадські слухання не прописаний.
22. Дотримано принцип, за яким ОМС проводить громадські слухання в позаробочий час.
23. Дотримано принцип, за яким відсутня практика протидії, створення штучних перешкод з боку ОМС в проведенні ініціативних громадських слухань (наприклад, не надається приміщення, не підтверджує кількість зібраних підписів, не підписується розпорядження про проведення громадських слухань, тощо).
24. Не дотримано принцип, за яким ОМС оприлюднив всі доступні громадянам можливості долучитись до консультаційних дій ОМС, оприлюднена інформація адаптована для будь-якого користувача, не є витягом з офіційного документу чи посиланням на відповідний документ.
25. Дотримано принцип, за яким порядок внесення місцевої ініціативи не передбачає можливих розбіжностей в читанні його положень, порядком не обмежено гарантовані громадянам законом права та можливості використання інструменту, в порядку чітко визначено зобов'язання та порядок діяльності ОМС в реагуванні на результати проведення місцевої ініціативи.
26. Дотримано принцип, за яким відсутня практика протидії, створення штучних перешкод з боку ОМС в проведенні місцевої ініціативи або реагуванню на результати застосування інструменту залучення.
27. Не дотримано принцип, за яким є дієвий механізм оскарження невиконання зобов'язань ОМС по реагуванню на результати реалізації місцевої ініціативи.
28. Дотримано принцип, за яким порядок, який регулює проведення загальних зборів за місцем проживання, не передбачає можливих розбіжностей в читанні його положень, порядком не обмежено гарантовані громадянам законом права та можливості використання інструменту, в порядку чітко визначено

- зобов'язання та порядок діяльності ОМС в реагуванні на результати реалізації відповідного інструменту.
29. Дотримано принцип, за яким відсутня практика протидії, створення штучних перешкод з боку ОМС в проведенні зборів громадян або реагуванню на результати застосування інструменту залучення.
 30. Дотримано принцип, за яким є дієвий механізм оскарження невиконання зобов'язань ОМС по реагуванню на результати реалізації проведення загальних зборів.
 31. Дотримано принцип, за яким документ, який регулює реалізацію "громадського бюджету" не містить положень, які надають ОМС можливість для зловживань у відборі відповідних ініціатив, процедури документу є реалістичними для виконання потенційними зацікавленими сторонами.
 32. Не дотримано принцип, за яким в комітеті (або його аналогу) по відборі громадських ініціатив, які будуть фінансуватись з "громадського бюджету" більшість складають сторонні експерти з дотичних сфер, які не є представниками виконавчих органів ради, або депутатами ради. Більшість складають представники виконавчих органів влади.
 33. Дотримано принцип, за яким можливість подання ініціатив для реалізації за рахунок "громадського бюджету" анонсується з використанням максимально широкого набору каналів комунікації. Зазвичай, анонсування про можливість подання ініціатив в рамках "Громадського бюджету" були задіяні: сайт, газета, інколи ТВ, зовнішня реклама (борди) з врахуванням наявності бюджету для розміщення зовнішньої реклами, а також розповсюджувались інформаційні листівки.
 34. Відсутній дієвий порядок оскарження відмови приймати запропонований громадянами проект до конкурсу, або до реалізації (за результатами проведення відповідного конкурсу). В Положенні про Громадський бюджету порядок оскарження не прописаний.
 35. Не дотримано принцип, за яким в разі застосування інших інструментів активної участі, документи, які регулюють їх реалізацію, містять відповідні чіткі процедури реалізації інструменту, зобов'язання ОМС в реагуванні на результати застосування інструменту, а положення відповідного документи не передбачають потенційних обмежень та перешкод для залучення громадян до активної участі на принципах рівності.
 36. Не дотримано принцип, за яким ОМС оприлюднив всі доступні громадянам можливості взяти активну участь в виробленні політики ОМС, оприлюднена інформація адаптована для будь-якого користувача, не є витягом з офіційного документу чи посиланням на відповідний документ.

6. Ресурси – 59%

Принцип ресурси отримав 59% і є одним з десяти досліджуваних принципів, відповідність якого забезпечена вище від середнього. Для визначення рівня відповідності принципу ресурси було проаналізовано 11 критеріїв та встановлено рівень їх практичного застосування.

1. Дотримано принцип, за яким в ОМС передбачені фінансові та матеріальні ресурси на здійснення заходів з інформування громадян: друковані органи, підтримка сайту, проведення заходів з використанням ІКТ (оптимальний варіант - окрема цільова програма), місця в залах засідань, обладнані місця для роботи з публічної інформацією і т.п.
2. Дотримано принцип, за яким в ОМС є, як мінімум, одна структурна одиниця, яка відповідає за заходи, пов'язані з інформуванням громадян, протягом всього циклу політики (підготовка, реалізація та аналіз). Цей обов'язок є основним, що передбачає направлення основного часового ресурсу для здійснення діяльності по інформуванню громадян. В обов'язки входить формулювання, реалізація та оцінка ефективності заходів.
3. Відсутня в ОМС практика проведення внутрішніх навчань зі здійснення заходів інформування громадян.
4. Дотримано принцип, за яким в ОМС передбачені фінансові ресурси на здійснення заходів консультування з громадянами, в тому числі, для здійснення консультацій з використанням ІКТ.
5. Не дотримано принцип, за яким в ОМС є структурна одиниця яка відповідає за заходи, пов'язані з консультаціями з громадянами, протягом всього циклу політики (підготовка, реалізація та аналіз). Цей обов'язок є основним, що передбачає направлення основного часового ресурсу для здійснення відповідних заходів. В обов'язки входить формулювання, реалізація та оцінка ефективності заходів.
6. Дотримано принцип, за яким політика ОМС по консультуванню з громадянами здійснюється таким чином, що у відповідальних осіб ОМС є достатньо часу на підготовку, реалізацію та опрацювання результатів консультацій, що здійснюються.
7. Не дотримано принцип, за яким в ОМС є практика внутрішніх навчань по підвищенню обізнаності щодо необхідності проведення консультаційних заходів, форм для можливого застосування, питань, які є особливо чутливими для громадян та можуть потребувати проведення консультацій в першочерговому порядку.
8. Дотримано принцип, за яким в бюджеті міста передбачені кошти для реалізації "громадського бюджету". Так, в 2017 році - 9,1 млн. грн, в 2016 році - 4,8 млн. грн.

9. Не дотримано принцип, за яким в ОМС є структурна одиниця, яка відповідає за заходи, пов'язані з активним залученням громадян, протягом всього циклу політики (підготовка, реалізація та аналіз), для якої такий обов'язок є основним і в обов'язки входить формулювання, реалізація та оцінка ефективності заходів. Структурний підрозділ ради - Відділ звернень громадян Чернігівської міської ради.
10. Частково дотримано принцип, за яким політика ОМС по активному залученню громадян здійснюється таким чином, що у відповідальних осіб ОМС є достатньо часу на підготовку, реалізацію та опрацювання результатів консультацій, що здійснюються.
11. Наявна в ОМС практика внутрішніх навчань та роз'яснень по підвищенню обізнаності щодо необхідності залучення громадян до активної участі. Проводять навчання, наради.

7. Координація - 13%

Принцип координація отримав невисокий рівень відповідності - 13%. За результатами аналізу 4 критеріїв було встановлено наступний рівень відповідності принципу по кожному з критеріїв:

1. Відсутній на офіційному сайті ОМС окремий спеціальний підрозділ або є окремий сайт, присвячений взаємодії з громадськістю (інформування, консультування так активна участь).
2. Відсутній на офіційному сайті спецпідрозділ, де оприлюднена інформація з планами ОМС по залученню громадян, орієнтовними термінами, описом тематики та запланованих форм залучення.
3. Не дотримано принцип, за яким в ОМС здійснюється внутрішня діяльність по уніфікації та однакового застосуванню інструментів залучення громадян всіма структурами ОМС.
4. Частково дотримано принцип, за яким в ОМС практикується проведення координаційних нарад або їх аналогів для обміну досвідом та позитивними практиками залучення громадян.

8. Підзвітність - 17%

46 критеріїв було проаналізовано для визначення рівня відповідності принципу підзвітності. Даний принцип набрав 17% і отримав невисокий рівень відповідності. За результатами дослідження відповідності встановлено наступне:

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

1. Найважчий документ (рішення, положення, яке встановлює загальні положення по забезпеченню доступу до публічної інформації) встановлює обов'язковість періодичного узагальнення, аналізу та звітування за результатами реалізації діяльності по забезпеченню доступу до публічної інформації, як пасивного, так і активного.
2. Дотримано принцип, за яким документом встановлено граничні терміни звітування по результатам забезпечення доступу до інформації.
3. Дотримано принцип, за яким звіти про забезпечення доступу до інформації регулярно оприлюднюються.
4. Частково дотримано принцип, за яким звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням підстав, на який громадянам відмовляли в отриманні публічної інформації.
5. Не дотримано принцип, за яким в порядку організації здійснення особистого прийому громадян встановлено обов'язок по періодичному узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами здійснення особистих прийомів.
6. Не дотримано принцип, за яким документом встановлено граничні терміни звітування по результатам здійснення особистих прийомів.
7. Не дотримано принцип, за яким звіти по здійсненню прийому громадян регулярно оприлюднюються.
8. Частково дотримано принцип, за яким звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням підстав, на яких громадянам відмовляли в особистому прийомі.
9. Не дотримано принцип, за яким в порядку організації доступу громадян на публічні заходи ОМС встановлено обов'язок по періодичному узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами надання громадянам можливості по відвідуванню публічних заходів ОМС.
10. Не дотримано принцип, за яким документом встановлено граничні терміни звітування по результатам надання громадянам можливості по відвідуванню публічних заходів ОМС.
11. Не дотримано принцип, за яким звіти по забезпеченню доступу громадян на публічні заходи ОМС регулярно оприлюднюються.
12. Не дотримано принцип, за яким звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням підстав, на яких громадянам відмовляли в відвідуванні публічних заходів ОМС.
13. Дотримано принцип, за яким в порядку організації отримання звернень від громадян встановлено обов'язок по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами використання відповідного інструменту.
14. Не дотримано принцип, за яким встановлено граничні терміни звітування по отриманим зверненням громадян.

15. Не дотримано принцип, за яким звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням наданих відповідей.
16. Не дотримано принцип, за яким звіти по результатам отримання звернень від громадян регулярно оприлюднюються.
17. Не дотримано принцип, за яким документом, яким встановлено порядок подання електронних петицій, встановлено обов'язок по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами отриманих звернень громадян в такий спосіб.
18. Не дотримано принцип, за яким встановлено граничні терміни звітування по отриманим електронним петиціям.
19. Не дотримано принцип, за яким звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням реагування ОМС на отримані електронні петиції (підстави для розгляду, підстави для відмови розглядати).
20. Не дотримано принцип, за яким звіти по результатах аналізу отриманих електронних петицій регулярно оприлюднюються.
21. Не дотримано принцип, за яким документом, яким регулюється проведення консультацій з громадянами, шляхом подання коментарів, зауважень та пропозицій до проектів рішень, встановлено обов'язок по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами проведених консультацій.
22. Не дотримано принцип, за яким встановлено граничні строки звітування по результатам проведених консультацій.
23. Не дотримано принцип, за яким звіти є повними, містять інформацію з узагальненням конкретного вкладу громадян та обґрунтуванням підстав для використання, або невикористання наданих громадянами зауважень та пропозицій.
24. Не дотримано принцип, за яким звіти по результатах проведених консультацій регулярно оприлюднюються.
25. Не дотримано принцип, за яким плани проведення консультацій з громадськими радами містять інформацію про зобов'язання ОМС провести узагальнення, аналіз проведених консультацій та прозвітувати в заздалегідь встановлені строки про результати консультацій.
26. Не дотримано принцип, за яким встановлено граничні терміни звітування по результатам проведених консультацій з громадськими радами.
27. Не дотримано принцип, за яким звіти є повними, містять інформацію з узагальненням конкретного вкладу громадської ради та обґрунтуванням підстав для використання або невикористання наданих громадськими радами зауважень та пропозицій.
28. Не дотримано принцип, за яким звіти по результатах проведених консультацій з громадськими радами регулярно оприлюднюються.
29. Не дотримано принцип, за яким плани проведення консультацій з спеціалізованими консультативними органами містять інформацію про

- зобов'язання ОМС провести узагальнення, аналіз проведених консультацій та прозвітувати в заздалегідь встановлені строки.
30. Не дотримано принцип, за яким встановлено граничні терміни звітування по результатам проведених консультацій з консультативними органами.
 31. Не дотримано принцип, за яким звіти мають бути повними, містити інформацію з узагальненням конкретного вкладу консультативних органів та обґрунтуванням підстав для використання або невикористання наданих консультативними органами зауважень та пропозицій.
 32. Не дотримано принцип, за яким звіти по результатам проведених консультацій з консультативними органами мають регулярно оприлюднюватися.
 33. Не дотримано принцип, за яким плани (анонси) проведення громадських слухань містять інформацію про зобов'язання ОМС провести узагальнення, аналіз проведених консультацій та прозвітувати в заздалегідь встановлені строки. В анонсах подібної інформації не міститься (<http://www.chernigiv-rada.gov.ua/news/view/10308>)
 34. Не дотримано принцип, за яким встановлено граничні терміни звітування по результатам проведених громадських слухань.
 35. Не дотримано принцип, за яким звіти мають бути повними, містять інформацію з узагальненням конкретного вкладу громадян та обґрунтуванням підстав для використання або невикористання наданих громадянами зауважень та пропозицій.
 36. Частково дотримано принцип, за яким звіти по результатам проведених громадських слухань регулярно оприлюднюються. Результати проведення громадських слухань оприлюднюються на сайті у вигляді статті (потрібного спрямування для міської влади, тобто дещо суб'єктивно).
 37. Не дотримано принцип, за яким документом, яким регулюється реалізація місцевих ініціатив, встановлено зобов'язання ОМС по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами реалізації місцевої ініціативи.
 38. Не дотримано принцип, за яким документом, яким регулюється реалізація місцевих ініціатив, встановлено граничні строки по звітуванню за результатами реалізованої місцевої ініціативи.
 39. Не дотримано принцип, за яким документом, яким регулюється реалізація загальних зборів громадян за місцем проживання, встановлено зобов'язання ОМС по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами реалізації загальних зборів громадян за місцем проживання.
 40. Не дотримано принцип, за яким документом, яким регулюється реалізація загальних зборів громадян за місцем проживання, встановлено граничні строки по звітуванню за результатами їх реалізації
 41. Дотримано принцип, за яким документом, яким регулюється реалізація громадського бюджету, встановлено зобов'язання ОМС по узагальненню, аналізу

та звітуванню за результатами відбору проектів для реалізації та за результатами реалізації відібраних проектів.

42. Частково дотримано принцип, за яким документом, яким регулюється реалізація громадського бюджету, встановлено граничні строки по звітуванню за результатами відбору проектів та за результатами реалізованих проектів. Наразі граничні строки за результатами реалізованих проектів відсутні.
43. Не дотримано принцип, за яким в разі використання інших форм активної участі, встановлення зобов'язання ОМС по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами залучення громадян.
44. Не дотримано принцип, за яким в разі використання інших форм активної участі, встановлено граничні строки звітування по результатам залучення громадян.
45. Не дотримано принцип, за яким в разі використання будь-якої форми активної участі, ОМС оприлюднює звіти за результатами залучення громадян.
46. Частково дотримано принцип, за яким в разі використання будь-якої форми активної участі, ОМС оприлюднює повні звіти, які містять інформацію про конкретний внесок громадян та обґрунтування підстав для використання чи невикористання отриманих результатів (або реалізації проектів для громадського бюджету).

9. Оцінка – 10%

Найменшу оцінку відповідності принципам залучення громадян отримав принцип оцінки - 10%. За результатами аналізу 5 критеріїв було встановлено наступний рівень відповідності принципу по кожному з критеріїв:

1. Не дотримано принцип, за яким в ОМС визначено відповідальну посадову/-і особу/-и або структурний/-і підрозділ/-и по здійсненню заходів з оцінки заходів інформування, консультування та залучення громадян до активної участі.
2. Частково дотримано принцип, за яким були б наявні плани по проведенню оцінки заходів інформування, консультування та активного залучення громадян, в яких визначено періодичність проведення оцінки, інструменти для проведення оцінки, відомості, які збираються для проведення оцінки. Існують плани по проведенню оцінки заходів інформування, консультування та активного залучення громадян. В планах визначено періодичність проведення оцінки, ключові показники, інструменти для проведення оцінки. Громадяни також залучаються до проведення оцінки.
3. Не дотримано принцип, за яким до проведення оцінки ефективності залучаються громадяни (форми зворотнього зв'язку при проведенні будь-яких очних чи електронних заходів, робота незалежних експертних груп, залучення зовнішніх аудиторів і т.п.).

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

4. Не дотримано принцип, за яким оцінка ефективності проведених заходів проводиться на регулярній основі та оприлюднюється.
5. Не дотримано принцип, за яким використовується широкий набір показників при оцінці: як кількісних (кількість скарг, звернень, учасників, пропозицій і т.п.), так і якісних (виконання поставлених завдань, успішні та невдалі елементи і т.п.).

10. Активна громадська позиція – 63%

Принцип активна громадська позиція отримав 63% і є одним з десяти досліджуваних принципів, відповідність якого забезпечена вище від середнього. Для визначення рівня відповідності принципу було проаналізовано 4 критерії та встановлено рівень їх практичного застосування.

1. Дотримано принцип, за яким ОМС реалізує заходи (програму чи програми) по наданню на конкурсних умовах ресурсної підтримки ОГС. В міському рівні діє Програма розвитку громадянського суспільства з конкурсним підходом, в якій будь-яка громадська організація може подати ідею та взяти участь у відкритому конкурсі.
2. Частково дотримано принцип, за яким ОМС реалізує заходи (програму чи програми) по інформуванню, просвіті, громадському навчанню жителів міста щодо їх громадянських прав та можливостей долучатись до розробки міської політики. Є Програма реалізації Бюджету участі, в рамках якої проводиться інформаційна кампанія щодо можливості долучитись до розробки міської політики. А також просвіта суспільства може стати ідеєю будь-якої громадської організації для участі в Програмі розвитку громадянського суспільства за конкурсним підходом.
3. Не дотримано принцип, за яким ОМС здійснює підтримку ОГС, які діють в напрямку підвищення обізнаності громадян про їх громадянські права та можливості участі в розробці міської політики (будь-яка підтримка: інформаційна, фінансова, матеріальна).
4. Дотримано принцип, за яким відома практика спільних проектів/заходів ОМС з ОГС. Така практика є, прикладів багато. Починаючи від усіх проектів у рамках Бюджету участі – до різних розробок тих чи інших проектів, здійснених громадськими робочими групами та потім підтриманими й закріпленими у рішеннях міської ради (прикладі: Концепція розвитку вело руху в м. Чернігові, результати Стратегічних сесій з розвитку міста, робоча група з дизайн-коду міста Чернігова тощо).

ДОДАТОК 1. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РІВНЯ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН

рівні залучення	Інструменти
інформування	На сайті омс є структурована система обліку публічної інформації (ЗУ Про доступ до ПІ)
	на офіційному сайті ради оприлюднена вся статична неспеціалізована інформація у відповідності до ст. 15 ЗУ "Про доступ до П.І."
	на сайті ради оприлюднені біографічні відомості, інформація про поштову адресу, адресу електронної пошти, службові номери засобів зв'язку, а також напрямками діяльності та організаційна структура (для відділів, управлінь і т.п.) міського голови, його заступників, членів виконавчого комітету, керівників структурних підрозділів
	на сайті ради оприлюднена інформація з біографічними відомостями, поштовою адресою, адресою електронної пошти, службовими номерами засобів зв'язку секретаря ради та депутатів
	На сайті омс є окремий підрозділ, присвячений оприлюдненню наборів відкритих даних
	на сайті є окремий підрозділ, присвячений оприлюдненню проектів рішень та розпоряджень, а також прийнятих рішень та розпоряджень
	на сайті ради є окремий підрозділ, присвячений інформуванню про бюджет міста в спрощеному вигляді (структура бюджету, поточна реалізація бюджету міста, включаючи поточні витрати головних розпорядників бюджетних коштів, наявне графічне представлення інформації, приклад https://budget.mvk.if.ua/), а також підрозділ з цільовими програмами, які фінансуються з коштів міського бюджету
	на сайті міської ради забезпечено анонсування подій за участю міського голови, його заступників, членів виконавчого комітету та посадових осіб виконавчих органів (прес-конференції, брифінги, виїзні зустрічі і т.п.)
	на сайті міської ради забезпечено анонсування засідань постійних депутатських комісій, робочих груп, пленарних засідань ради
	на офіційному сайті ради оприлюднюються стенограми та протоколи засідань виконавчого комітету ради

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

	на офіційному сайті ради оприлюднюються аудіо/відео-записи засідань виконавчого комітету ради
	на офіційному сайті оприлюднюються офіційні промови та заяви міського голови, його заступників та керівників структурних підрозділів ради
	на офіційному сайті ради оприлюднюються стенограми та протоколи засідань постійних депутатських комісій ради та пленарних засідань сесій ради
	на офіційному сайті ради оприлюднюються аудіо/відео-записи засідань постійних депутатських комісій та пленарних засідань сесій ради
	на офіційному сайті ради оприлюднено графік прийому громадян депутатами ради та секретарем
	на офіційному сайті ради оприлюднено графіки прийому громадян міським головою, його заступниками та керівниками структурних підрозділів
	на офіційному сайті оприлюднено інформацію про вакансії та умови замощення вакантних посад
	на офіційному сайті оприлюднено інформацію про всі комунальні підприємства
	на офіційному сайті оприлюднено інформацію про всі заклади та організації сфери управління омс (освітні, охорони здоров'я, соціальні)
консультування	в омс реалізовано можливість отримувати звернення від громадян до міського голови, заступників, керівників структурних підрозділів, в тому числі з використанням ІКТ (звернення через спеціальну форму офіційному сайті або його аналог)
	в омс реалізовано можливість подачі електронних петицій
	омс на регулярній основі взаємодіє з громадянами напряму чи опосередковано через ЗМІ у форматі запитання-відповіді (міський голова, заступники, керівники структурних підрозділів)
	автори проектів рішень (як виконавчі структури омс так і депутатський корпус) на регулярній основі у відкритій формі збирають коментарі від жителів громади до ініційованих проектів рішень, в тому числі використовуючи ІКТ (зауваження та пропозиції в електронному вигляді через спеціальну форму на сайті)

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

	в омс створено неспеціалізовані консультативні органи (громадські ради), до складу яких включено представників громадськості (оцінюється сукупно наявність консультативних органів і при виконавчих органах/міському голові і при депутатському корпусу)
	в омс створено спеціалізовані консультативні органи з представників основних зацікавлених сторін (рада підприємців, рада промисловців і т.п.)
	омс практикує проведення громадських слухань з актуальних питань розвитку громади (максимально оцінюється лише за наявності практики проведення г.с. по питанням, не віднесеним до обов'язкових)
	омс періодично ініціює проведення опитувань громадської думки з актуальних питань розвитку громади (враховуючи проведення опитувань громадської думки в електронній формі через сайт омс)
активна участь	в омс реалізувалась процедура "місцевої ініціативи"
	в омс реалізувалась процедура "загальних зборів за місцем проживання"
	в омс реалізувалась процедура "громадського бюджету"
	<u>в омс використовуються інші інструменти активної участі громадян у формуванні та реалізації місцевої політики (по 1 б. за кожен окремий інструмент)</u>

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

ДОДАТОК 2. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ КЕРІВНИМ ПРИНЦИПАМ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН

П1 Відданість

1.	в омс наявні стратегічні документи програми, положення, рішення ради чи розпорядження міського голови, зміст яких носить засадничий характер по реалізації заходів з інформування громади
2.	в структурі омс є структурний підрозділ, або посадова особа, які відповідають за надання роз'яснень та навчання посадових осіб омс щодо інформування громадян
3.	в структурі омс є структурний підрозділ, або посадова особа, до обов'язків яких включено аналіз ефективності діяльності омс по здійсненню заходів інформування громади
4.	в омс наявні стратегічні документи програми, положення, рішення ради чи розпорядження міського голови, зміст яких носить засадничий характер по реалізації заходів по отриманню зворотнього зв'язку від громади (заходи консультування)
5.	в структурі омс є структурний підрозділ, або посадова особа, які відповідають за надання роз'яснень та навчання посадових осіб омс щодо здійснення заходів консультування з громадянами
6.	в структурі омс є структурний підрозділ, або посадова особа, до обов'язків яких включено аналіз ефективності діяльності омс по здійсненню заходів з отримання зворотнього зв'язку від громади щодо формування та реалізації політики
7.	в омс наявні стратегічні документи програми, положення, рішення ради чи розпорядження міського голови, зміст яких носить засадничий характер по реалізації заходів по залученню громадян до активної участі у виробленні політики (формування, реалізація та оцінка)
8.	в структурі омс є структурний підрозділ, або посадова особа, які відповідають за надання роз'яснень та навчання посадових осіб омс щодо залучення громадян до активної участі в виробленні політики
9.	в структурі омс є структурний підрозділ, або посадова особа, до обов'язків яких включено аналіз ефективності діяльності омс по здійсненню заходів з активного залучення громадян до вироблення політики

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

П2 Права

1.	на офіційному сайті омс оприлюднено порядок складання та подання запиту на П.І., оприлюднено зразки форм для подання запиту на П.І., оприлюднено інформацію про посадових осіб, або структурний підрозділ, до обов'язків якого включено надання відповідей на запит, а також їх контактні відомості, оприлюднено інформацію про порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника, оприлюднено перелік видів публічної інформації, а також перелік інформації для службового користування, оприлюднено вартість копіювання та друку
2.	на офіційному сайті омс оприлюднено перелік інформації, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню у форматі відкритих даних та порядок доступу до таких даних.
3.	права громадян щодо вільного доступу до всіх публічних заходів ради та її виконавчих органів закріплено в документах ради (положення, регламенти), відповідні положення не передбачають багатозначності в їх трактовці
4.	омс оприлюднив порядок звернення громадян та свої зобов'язання у розгляді відповідних звернень.
5.	в омс діє порядок розгляду звернень громадян, які надійшли у формі електронних петицій.
6.	в омс є документ, яким регулюється проведення консультацій з громадянами у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій громадянами до проектів рішень омс, в тому числі, якщо відповідну форму участі реалізовано з використанням ІКТ
7.	в омс є документ, яким регулюється порядок діяльності консультативних неспеціалізованих органів
8.	в омс є документ, яким регулюється порядок діяльності консультативних спеціалізованих органів
9.	в омс є документ, яким регулюється проведення громадських слухань
10.	в омс є документ, яким регулюється порядок внесення місцевої ініціативи
11.	в омс є документ, яким регулюється загальних зборів громадян за місцем проживання
12.	в омс є документ, який регулює реалізацію "громадського бюджету"
13.	в разі застосування омс інших форм активної участі, в омс є документ, який регулює порядок застосування відповідного інструменту

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

ПЗ Зрозумілість

1.	елементи інформування на офіційному сайті ради без додаткових зусиль є доступними для будь-якого користувача, навіть такого, що заходить на веб-сайт вперше. Елементи перебувають в полі зору на головній, або за логікою заходу на головну одразу зрозуміло, де знайти відповідний елемент: система обліку публічної інформації, документи та процедури, пов'язані з доступом до ПІ, інформація про омс, про керівників та обраних осіб, рішення, розпорядження, протоколи, стенограми, проекти рішень, бюджет міста анонси офіційних заходів, кадрова політики, підприємства, заклади та установи омс.
2.	На сайті є загальна пошукова система, результати пошуку з якої є релевантними пошуковим запитам
3.	На сайті є спеціальна пошукова система по документам, що становлять публічну інформацію за критеріями (вид документу, дата прийняття, назва, номер), результати пошуку з якої є релевантними пошуковим запитам
4.	при зверненні до системи звернень громадян громадянин, отримує базову інформацію інструмент, тобто які питання можуть бути розглянуті таким шляхом, отримує роз'яснення формату комунікації, термінів отримання відповіді, контактні відомості відповідальних осіб, вимоги до надання інформації особою, що звертається, зобов'язання омс по змісту відповідей, що надаються, а також можливі подальші кроки омс при отриманні звернень. Незалежно від формату - очна форма чи ІКТ, відповідна інформація доступна на офіційному сайті ОМС
5.	документ (документи), які регулюють порядок доступу до публічних заходів ради та її виконавчих органів, передбачає чітку та зрозумілу процедуру, якої повинні дотримуватись громадяни для реалізації відповідного права
6.	положення, яке регулює подання електронних петицій до омс, містить інформацію про мету та завдання застосування цього інструменту, формату використання інструменту, формату, в якому узагальнюються та оприлюднюються результати використання відповідного інструменту, строків, які надаються громадянам на застосування інструменту, а також строків, в які омс бере на себе зобов'язання відреагувати на результати, контактні відомості відповідальних осіб омс за застосування інструменту та, в разі наявності можливості подавати електронні петиції через сайт, що адмініструє омс, контактні відомості осіб, відповідальних за технічну підтримку, чіткі вимоги до потенційних учасників, інформацію про наступні кроки, які будуть вжиті омс в разі результативності застосування інструменту
7.	положення, яке регулює подання зауважень та пропозицій до проектів рішень омс, містить інформацію про мету та завдання застосування цього інструменту, формату використання інструменту, формату, в якому узагальнюються та оприлюднюються результати використання відповідного інструменту, строків, які надаються громадянам на застосування інструменту, а також строків, в які омс бере на себе зобов'язання відреагувати на результати, контактні відомості відповідальних осіб омс за застосування інструменту та, в разі використання ІКТ для отримання зауважень та пропозицій до проектів рішень, контактні відомості осіб, відповідальних за технічну підтримку, чіткі вимоги до потенційних учасників, інформацію про наступні кроки, які будуть вжиті омс в разі результативності застосування інструменту

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

8.	положення, яке регулює роботу громадської ради, містить інформацію про мету та завдання роботи громадської ради, очікувані результати від діяльності громадської ради, чіткі вимоги для кандидатів на включення до ГР, процедуру відбору кандидатів та створення ГР, порядок взаємодії омс з ГР, інформацію про права та обов'язки членів ГР, інформацію про строки проведення консультацій з ГР, а також про строки, в які омс бере на себе зобов'язання відреагувати на напрацювання ГР, інформацію про формат, в якому омс бере на себе зобов'язання відреагувати на результати діяльності ГР, інформацію про подальші кроки, які омс бере на себе зобов'язання вчиняти після отримання напрацювань ГР
9.	положення, яке регулює роботу неспеціалізованих консультативних органів, містить інформацію про мету та завдання такого органу, очікувані результати від діяльності органу, чіткі вимоги для кандидатів на включення до консультативного органу, процедуру відбору кандидатів та створення консультативного органу, порядок взаємодії омс з консультативним органом, інформацію про права та обов'язки членів консультативного органу, інформацію про строки проведення консультацій з органом, а також про строки, в які омс бере на себе зобов'язання відреагувати на напрацювання консультативного органу, інформацію про формат, в якому омс бере на себе зобов'язання відреагувати на результати діяльності консультативного органу, інформацію про подальші кроки, які омс бере на себе зобов'язання вчиняти після отримання напрацювань консультативного органу
10.	положення, яке регулює проведення громадських слухань, містить інформацію про мету та завдання застосування цього інструменту, формат використання інструменту, формат, в якому узагальнюються та оприлюднюються результати використання відповідного інструменту, строки, які надаються громадянам на застосування інструменту, а також строки, в які омс бере на себе зобов'язання відреагувати на результати, вимоги до супроводжуваних документів, контактні відомості відповідальних осіб омс за застосування інструменту, чіткі вимоги до потенційних учасників, інформацію про шляхи доступу до документів, які знадобляться потенційним учасникам для використання інструменту, інформацію про наступні кроки, які будуть вжиті омс в разі результативності застосування інструменту
11.	положення, яке регулює застосування інструменту "місцевої ініціативи", містить інформацію про мету та завдання застосування цього інструменту, формат використання інструменту, формат, в якому узагальнюються та оприлюднюються результати використання відповідного інструменту, строки, які надаються громадянам на застосування інструменту, а також строки, в які омс бере на себе зобов'язання відреагувати на результати, вимоги до супроводжуваних документів, контактні відомості відповідальних осіб омс за застосування інструменту, чіткі вимоги до потенційних учасників, інформацію про шляхи доступу до документів, які знадобляться потенційним учасникам для використання інструменту, інформацію про наступні кроки, які будуть вжиті омс в разі результативності застосування інструменту
12.	положення, яке регулює застосування інструменту "загальних зборів за місцем проживання", містить інформацію про мету та завдання застосування цього інструменту, формат використання інструменту, формат, в якому узагальнюються та оприлюднюються результати використання відповідного інструменту, строки, які надаються громадянам на застосування інструменту, а також строки, в які омс бере на себе зобов'язання відреагувати на результати, вимоги до супроводжуваних документів, контактні відомості відповідальних осіб омс за застосування інструменту, чіткі вимоги до потенційних учасників, інформацію про шляхи доступу до документів, які знадобляться потенційним учасникам для використання інструменту, інформацію про наступні кроки, які будуть вжиті омс в разі результативності застосування інструменту

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

13.	положення, яке регулює застосування інструменту "громадського бюджету", містить інформацію про мету та завдання застосування цього інструменту, формат використання інструменту, формат, в якому узагальнюються та оприлюднюються результати використання відповідного інструменту, строки, які надаються громадянам на застосування інструменту, а також строки, в які омс бере на себе зобов'язання відреагувати на результати, вимоги до супроводжуваних документів, контактні відомості відповідальних осіб омс за застосування інструменту, в тому числі, контактні відомості осіб, які відповідають за технічну підтримку, в разі реалізації інструменту з застосуванням ІКТ, чіткі вимоги до потенційних учасників та проектів, інформацію про шляхи доступу до документів, які знадобляться потенційним учасникам для використання інструменту, інформацію про наступні кроки, які будуть вжиті омс за результатами застосування інструменту
14.	в разі використання інших інструментів залучення громадян до активної участі, положення, які регулюють застосування таких інструментів, повністю відповідають вимогам принципу "зрозумілості"

П. 4 Час

1.	проект рішення, доопрацьований з урахуванням проведених консультацій з громадськістю, про бюджет на наступний рік оприлюднюється з урахуванням строків для прийняття такого рішення, встановлених БКУ та не менше, ніж за 20 днів до планового розгляду на сесії ради
2.	проекти рішень регуляторних актів оприлюднюються не пізніше, ніж через 5 днів, після оприлюднення повідомлення про оприлюднення проекту
3.	проекти рішень про місцеві цільові програми, а також рішення ради, які містять широкий суспільний інтерес, доопрацьовані з урахуванням проведених консультацій з громадськістю, оприлюднюються не менше, ніж за 20 днів до планового розгляду на сесії ради
4.	стратегічні документи омс, які визначають напрямки та форми взаємодії з громадянами, містять заздалегідь встановлені строки залучення громадян до прийняття рішень, щодо яких заздалегідь встановлені законом строки (план діяльності по підготовці проектів регуляторних актів, затвердження рішень про бюджет, прийняття рішення про затвердження ПСЕР)
5.	порядок доступу до публічних заходів ради та її виконавчих органів не вимагає затрат часу на реалізації відповідного права або в разі застосування повідомної процедури - затрати часу громадянина для реалізації відповідного права є реалістичними
6.	Консультації з громадськістю по обговоренню бюджету міста на наступний рік розпочинаються заздалегідь, до оприлюднення фінальної редакції проекту бюджету, який буде винесено на розгляд ради, але не пізніше ніж за 2 місяці до кінцевого терміну прийняття відповідного рішення
7.	На проведення консультацій з громадськістю по проектам регуляторних актів відводиться не менше, ніж 1 місяць

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

8.	Консультації з громадськістю по обговоренню проектів рішень про місцеві цільові програми та проектів рішень, які мають широкий суспільний інтерес, розпочинаються заздалегідь, але не пізніше ніж за 2 місяці до кінцевого терміну прийняття відповідного рішення
9.	Громадські слухання омс проводить не пізніше, ніж за місяця до планового розгляду на сесії ради з метою прийняття
10.	консультації з спеціалізованими та неспеціалізованими консультативними органами проводяться заздалегідь, але не пізніше 1 місяця до планового винесення на розгляд з метою затвердження
11.	анонсування початку конкурсного відбору громадських проектів "громадського бюджету" відбувається з вказанням чітких та реалістичних строків для їх підготовки та вказанням подальших строків, в які бере на себе зобов'язання виконати подальші кроки омс
12.	строки, які відводяться на реалізацію інструментів місцевої ініціативи є реалістичними
13.	строки, які відводяться на реалізацію "загальних зборів" є реалістичними
14.	в разі використання інших форм активної участі, строки заздалегідь встановлені, є чіткими та реалістичними для реалізації всіх необхідних етапів

П. 5 Об'єктивність

1.	в омс є встановлений розпорядженням або рішенням загальний порядок діяльності по забезпеченню доступу до публічної інформації
2.	омс оприлюднив процедуру подання запиту на інформацію, процедура оприлюднена в адаптованому вигляді, є чіткою та зрозумілою (не є скопійованим витягом з офіційних документів)
3.	омс оприлюднив порядок оскарження рішень дій чи бездіяльності розпорядника до керівника розпорядника. Порядок містить чіткі та зрозумілі процедури, а громадянам вдається ефективно відстоювати свої права. Омс також оприлюднив порядок оскарження в судовому порядку.
4.	в омс реалізована можливість роботи з публічною інформацією безпосередньо в самому омс, робоче місце забезпечено необхідною оргтехнікою, скористатись можливістю роботи з публічною інформацією в омс можна в позаробочий час
5.	порядок звернення громадян до міського голови, його заступників, керівників структурних підрозділів не створює додаткових перешкод для громадян для потрапляння на прийом до посадовця, будь-який громадянин має реальну можливість потрапити на прийом в обмежений проміжок часу (не більше одного місяця, практика переведення на прийом до підлеглих не є поширеною, для того, щоб потрапити на прийом, немає необхідності проходити декілька інстанцій чи здійснювати додаткові реєстраційні дії в декількох інстанціях)

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

6.	забезпечена можливість потрапляння на прийом до міського голови, його заступників, керівників структурних підрозділів в позаробочий час
7.	забезпечено реалізацію дієвого механізму оскарження відмови або затягування можливості потрапити на особистий прийом до міського голови, його заступників та керівників структурних підрозділів
8.	Порядок відвідування публічних заходів міської ради та її виконавчих органів громадянами не створює штучних перешкод для реалізації цього права, не передбачає розбіжностей в читанні його положень, процедура передбачає дієвий механізм оскарження відмови омс в відвідуванні громадянином публічних заходів ради та її виконавчих органів
9.	Порядок подання електронних петицій не передбачає розбіжностей в читанні його положень, порядок не передбачає обмежень для реалізації громадянами свого права на звернення до омс шляхом подання електронної петиції, процедури не є занадто складними, порядком передбачено дієвий механізм оскарження, будь-яка петиція, що була подана, розглядається омс у встановлені строки та в установленому порядку
10.	забезпечено реалізацію дієвого механізму оскарження відмови або затягування розгляду успішної петиції, або її скасування (анулювання за ініціативою адміністратора інструменти з боку омс на підставі маніпуляцій з системою
11.	Порядок проведення консультацій з громадянами у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій громадянами до проектів рішень омс, не передбачає розбіжностей в читанні його положень, не передбачає необґрунтованих обмежень для участі громадян в відповідних консультаціях, порядок участі не є складним для громадян
12.	консультації з громадянами у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій проводяться в позаробочий час, в разі використання очної форми, або проводяться заочно з використанням ІКТ
13.	Для анонсування проведення консультацій з громадськістю у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій використовується максимально широкий набір каналів комунікації: сайт, газета, ТВ за наявності, зовнішня реклама за умови наявності в омс власних рекламних конструкцій, або в разі наявності фінансування з бюджету для розміщення зовнішньої реклами (наприклад, якщо є в місті програма Інформаційної підтримки та в заходах програми міститься "соціальна реклама")
14.	забезпечено реалізацію дієвого механізму оскарження відмови омс використовувати результати проведених консультацій з громадськістю у формі надання коментарів, зауважень та пропозицій до проектів рішень омс
15.	порядок, який регулює діяльність неспеціалізованих консультативних органів (громадських рад) не передбачає розбіжностей в читанні його положень та не обмежує гарантовані законом права та можливості для таких органів
16.	в омс є дієвий порядок для оскарження рішень, дій чи бездіяльності омс в питаннях взаємодії з неспеціалізованим консультативним органом

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

17.	порядок, який регулює діяльність спеціалізованих консультативних органів, не передбачає розбіжностей в читанні його положень, чітко визнає сферу питань, з якими має справу консультативний орган, порядок відбору членів такого органу та зобов'язання омс по взаємодії з таким органом
18.	в омс є дієвий порядок оскарження невиконання зобов'язань омс по взаємодії з консультативним органом
19.	порядок, який регулює проведення громадських слухань, не передбачає можливих розбіжностей в читанні його положень, порядком не обмежуються гарантовані громадянам законом права та можливості для проведення громадських слухань
20.	Для анонсування проведення громадських слухань використовується максимально широкий набір каналів комунікації: сайт, газета, ТВ за наявності, зовнішня реклама за умови наявності в омс власних рекламних конструкцій, або в разі наявності фінансування з бюджету для розміщення зовнішньої реклами (наприклад, якщо є в місті програма Інформаційної підтримки та в заходах програми міститься "соціальна реклама")
21.	в омс є дієвий механізм оскарження невиконання зобов'язань омс по реагуванню на результати проведених громадських слухань
22.	омс проводить громадські слухання в позаробочий час
23.	відсутня практика протидії, створення штучних перешкод з боку омс в проведенні ініціативних громадських слухань (наприклад, не надається приміщення, не підтверджує кількість зібраних підписів, не підписується розпорядження про проведення громадських слухань, тощо)
24.	омс оприлюднив всі доступні громадянам можливості долучитись до консультаційних дій омс, оприлюднена інформація адаптована для будь-якого користувача, не є витягом з офіційного документу чи посиланням на відповідний документ
25.	порядком внесення місцевої ініціативи не передбачає можливих розбіжностей в читанні його положень, порядком не обмежено гарантовані громадянам законом права та можливості використання інструменту, в порядку чітко визначено зобов'язання та порядок діяльності омс в реагуванні на результати проведення місцевої ініціативи
26.	відсутня практика протидії, створення штучних перешкод з боку омс в проведенні місцевої ініціативи або реагуванню на результати застосування інструменту залучення
27.	є дієвий механізм оскарження невиконання зобов'язань омс по реагуванню на результати реалізації місцевої ініціативи
28.	порядок, який регулює проведення загальних зборів за місцем проживання, не передбачає можливих розбіжностей в читанні його положень, порядком не обмежено гарантовані громадянам законом права та можливості використання інструменту, в порядку чітко визначено зобов'язання та порядок діяльності омс в реагуванні на результати реалізації відповідного інструменту

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

29.	відсутня практика протидії, створення штучних перешкод з боку омс в проведенні зборів громадян або реагуванню на результати застосування інструменту залучення
30.	є дієвий механізм оскарження невиконання зобов'язань омс по реагуванню на результати реалізації проведення загальних зборів
31.	документ, який регулює реалізацію "громадського бюджету" не містить положень, які надають омс можливість для зловживань у відборі відповідних ініціатив, процедури документу є реалістичними для виконання потенційними зацікавленими сторонами
32.	в комітеті (або його аналогу) по відборі громадських ініціатив, які будуть фінансуватись з "громадського бюджету" більшість складають сторонні експерти з дотичних сфер, які не є представниками виконавчих органів ради, або депутатами ради
33.	можливість подання ініціатив для реалізації за рахунок "громадського бюджету" анонсується з використанням максимально широкого набору каналів комунікації: сайт, газета, ТВ за наявності, зовнішня реклама за умови наявності в омс власних рекламних конструкцій, або в разі наявності фінансування з бюджету для розміщення зовнішньої реклами (наприклад, якщо є в місті програма Інформаційної підтримки та в заходах програми міститься "соціальна реклама")
34.	є дієвий порядок оскарження відмови приймати запропонований громадянами проект до конкурсу, або до реалізації (за результатами проведення відповідного конкурсу)
35.	в разі застосування інших інструментів активної участі, документи, які регулюють їх реалізацію, містять відповідні чіткі процедури реалізації інструменту, зобов'язання омс в реагуванні на результати застосування інструменту, а положення відповідного документи не передбачають потенційних обмежень та перешкод для залучення громадян до активної участі на принципах рівності
36.	омс оприлюднив всі доступні громадянам можливості взяти активну участь в виробленні політики омс, оприлюднена інформація адаптована для будь-якого користувача, не є витягом з офіційного документу чи посиланням на відповідний документ

II. 6 Ресурси

1.	в омс передбачені фінансові та матеріальні ресурси на здійснення заходів з інформування громадян: друковані органи, підтримка сайту, проведення заходів з використанням ІКТ (оптимальний варіант - окрема цільова програма), місця в залах засідань, обладнані місця для роботи з публічної інформацією і т.п.
2.	в омс є, як мінімум, одна структурна одиниця, яка відповідає за заходи, пов'язані з інформуванням громадян, протягом всього циклу політики (підготовка, реалізація та аналіз). Цей обов'язок є основним, що передбачає направлення основного часового ресурсу для здійснення діяльності по інформуванню громадян. В обов'язки входить формулювання, реалізація та оцінка ефективності заходів
3.	омс практикує проведення внутрішніх навчань зі здійснення заходів інформування громадян

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

4.	в омс передбачені фінансові ресурси на здійснення заходів консультування з громадянами, в тому числі, для здійснення консультацій з використанням ІКТ
5.	в омс є, як мінімум, одна структурна одиниця яка відповідає за заходи, пов'язані з консультаціями з громадянами, протягом всього циклу політики (підготовка, реалізація та аналіз). Цей обов'язок є основним, що передбачає направлення основного часового ресурсу для здійснення відповідних заходів. В обов'язки входить формулювання, реалізація та оцінка ефективності заходів
6.	політика омс по консультуванню з громадянами здійснюється таким чином, що у відповідальних осіб омс є достатньо часу на підготовку, реалізацію та опрацювання результатів консультацій, що здійснюються
7.	в омс є практика внутрішніх навчань по підвищенню обізнаності щодо необхідності проведення консультаційних заходів, форм для можливого застосування, питань, які є особливо чутливими для громадян та можуть потребувати проведення консультацій в першочерговому порядку
8.	в бюджеті міста передбачені кошти для реалізації "громадського бюджету"
9.	в омс є, як мінімум, одна структурна одиниця, яка відповідає за заходи, пов'язані з активним залученням громадян, протягом всього циклу політики (підготовка, реалізація та аналіз). Цей обов'язок є основним, що передбачає направлення основного часового ресурсу для здійснення відповідних заходів. В обов'язки входить формулювання, реалізація та оцінка ефективності заходів
10.	політика омс по активному залученню громадян здійснюється таким чином, що у відповідальних осіб омс є достатньо часу на підготовку, реалізацію та опрацювання результатів консультацій, що здійснюються
11.	в омс є практика внутрішніх навчань та роз'яснень по підвищенню обізнаності щодо необхідності залучення громадян до активної участі

II. 7 Координація

1.	на офіційному сайті омс є окремий спеціальний підрозділ або є окремий сайт, присвячений взаємодії з громадськістю (інформування, консультування так активна участь)
2.	в спецпідрозділі оприлюднена інформація з планами омс по залученню громадян, орієнтовними термінами, описом тематики та запланованих форм залучення.
3.	в омс здійснюється внутрішня діяльність по уніфікації та однакового застосуванню інструментів залучення громадян всіма структурами омс
4.	в омс практикується проведення координаційних нарад або їх аналогів для обміну досвідом та позитивними практиками залучення громадян

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

П. 8 Підзвітність

1.	документ (рішення, положення, яке встановлює загальні положення по забезпеченню доступу до п.і.) встановлює обов'язковість періодичного узагальнення, аналізу та звітування за результатами реалізації діяльності по забезпеченню доступу до п.і., як пасивного, так і активного
2.	документом встановлено граничні терміни звітування по результатам забезпечення доступу до інформації
3.	звіти про забезпечення доступу до інформації регулярно оприлюднюються
4.	звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням підстав, на який громадянам відмовляли в отриманні п.і.
5.	в порядку організації здійснення особистого прийому громадян встановлено обов'язок по періодичному узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами здійснення особистих прийомів
6.	документом встановлено граничні терміни звітування по результатам здійснення особистих прийомів
7.	звіти по здійсненню прийому громадян регулярно оприлюднюються
8.	звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням підстав, на яких громадянам відмовляли в особистому прийомі
9.	в порядку організації доступу громадян на публічні заходи омс встановлено обов'язок по періодичному узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами надання громадянам можливості по відвідуванню публічних заходів омс
10.	документом встановлено граничні терміни звітування по результатам надання громадянам можливості по відвідуванню публічних заходів омс
11.	звіти по забезпеченню доступу громадян на публічні заходи омс регулярно оприлюднюються
12.	звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням підстав, на яких громадянам відмовляли в відвідуванні публічних заходів омс
13.	в порядку організації отримання звернень від громадян встановлено обов'язок по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами використання відповідного інструменту
14.	встановлено граничні терміни звітування по отриманим зверненням громадян
15.	звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням наданих відповідей
16.	звіти по результатам отримання звернень від громадян регулярно оприлюднюються
17.	документом, яким встановлено порядок подання електронних петицій, встановлено обов'язок по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами отриманих звернень громадян в такий спосіб

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

18.	встановлено граничні терміни звітування по отриманим електронним петиціям
19.	звіти є повними, містять інформацію з узагальненням та обґрунтуванням реагування омс на отримані електронні петиції (підстави для розгляду, підстави для відмови розглядати)
20.	звіти по результатам аналізу отриманих електронних петицій регулярно оприлюднюються
21.	документом, яким регулюється проведення консультацій з громадянами, шляхом подання коментарів, зауважень та пропозицій до проектів рішень, встановлено обов'язок по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами проведених консультацій
22.	встановлено граничні строки звітування по результатам проведених консультацій
23.	звіти є повними, містять інформацію з узагальненням конкретного вкладу громадян та обґрунтуванням підстав для використання, або невикористання наданих громадянами зауважень та пропозицій
24.	звіти по результатам проведених консультацій регулярно оприлюднюються
25.	плани проведення консультацій з громадськими радами містять інформацію про зобов'язання омс провести узагальнення, аналіз проведених консультацій та прозвітувати в заздалегідь встановлені строки про результати консультацій
26.	встановлено граничні терміни звітування по результатам проведених консультацій з громадськими радами
27.	звіти є повними, містять інформацію з узагальненням конкретного вкладу громадської ради та обґрунтуванням підстав для використання або невикористання наданих громадськими радами зауважень та пропозицій
28.	звіти по результатам проведених консультацій з громадськими радами регулярно оприлюднюються
29.	плани проведення консультацій з спеціалізованими консультативними органами містять інформацію про зобов'язання омс провести узагальнення, аналіз проведених консультацій та прозвітувати в заздалегідь встановлені строки
30.	встановлено граничні терміни звітування по результатам проведених консультацій з консультативними органами
31.	звіти є повними, містять інформацію з узагальненням конкретного вкладу консультативних органів та обґрунтуванням підстав для використання або невикористання наданих консультативними органами зауважень та пропозицій
32.	звіти по результатам проведених консультацій з консультативними органами регулярно оприлюднюються
33.	плани (анонси) проведення громадських слухань містять інформацію про зобов'язання омс провести узагальнення, аналіз проведених консультацій та прозвітувати в заздалегідь встановлені строки
34.	встановлено граничні терміни звітування по результатам проведених громадських слухань

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

35.	звіти є повними, містять інформацію з узагальненням конкретного вкладу громадян та обґрунтуванням підстав для використання або невикористання наданих громадянами зауважень та пропозицій
36.	звіти по результатам проведених громадських слухань регулярно оприлюднюються
37.	документом, яким регулюється реалізація місцевих ініціатив, встановлено зобов'язання омс по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами реалізації місцевої ініціативи
38.	документом, яким регулюється реалізація місцевих ініціатив, встановлено граничні строки по звітуванню за результатами реалізованої місцевої ініціативи
39.	документом, яким регулюється реалізація загальних зборів громадян за місцем проживання, встановлено зобов'язання омс по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами реалізації загальних зборів громадян за місцем проживання
40.	документом, яким регулюється реалізація загальних зборів громадян за місцем проживання, встановлено граничні строки по звітуванню за результатами їх реалізації
41.	документом, яким регулюється реалізація громадського бюджету , встановлено зобов'язання омс по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами відбору проектів для реалізації та за результатами реалізації відібраних проектів
42.	документом, яким регулюється реалізація громадського бюджету , встановлено граничні строки по звітуванню за результатами відбору проектів та за результатами реалізованих проектів
43.	в разі використання інших форм активної участі, встановлення зобов'язання омс по узагальненню, аналізу та звітуванню за результатами залучення громадян
44.	в разі використання інших форм активної участі, встановлено граничні строки звітування по результатам залучення громадян
445.	в разі використання будь-якої форми активної участі, омс оприлюднює звіти за результатами залучення громадян
46.	в разі використання будь-якої форми активної участі, омс оприлюднює повні звіти, які містять інформацію про конкретний внесок громадян та обґрунтування підстав для використання чи невикористання отриманих результатів (або реалізації проектів для громадського бюджету)

П. 9 Оцінка

1.	в омс визначено відповідальну посадову/-і особу/-и або структурний/-і підрозділ/-и по здійсненню заходів з оцінки заходів інформування, консультування та залучення громадян до активної участі
2.	існують плани по проведенню оцінки заходів інформування, консультування та активного залучення громадян, в яких визначено періодичність проведення оцінки, інструменти для проведення оцінки, відомості, які збираються для проведення оцінки

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

3.	до проведення оцінки ефективності залучаються громадяни (форми зворотнього зв'язку при проведенні будь-яких очних чи електронних заходів, робота незалежних експертних груп, залучення зовнішніх аудиторів і т.п.)
4.	оцінка ефективності проведених заходів проводиться на регулярній основі та оприлюднюється
5.	використовується широкий набір показників при оцінці: як кількісних (кількість скарг, звернень, учасників, пропозицій і т.п.), так і якісних (виконання поставлених завдань, успішні та невдалі елементи і т.п.)

П. 10 Активна громадська позиція

1.	омс реалізує заходи (програму чи програми) по наданню на конкурсних умовах ресурсної підтримки ОГС
2.	омс реалізує заходи (програму чи програми) по інформуванню, просвіті, громадському навчанню жителів міста щодо їх громадянських прав та можливостей долучатись до розробки міської політики
3.	омс здійснює підтримки ОГС, які діють в напрямку підвищення обізнаності громадян про їх громадянські права та можливості участі в розробці міської політики (будь-яка підтримка: інформаційна, фінансова, матеріальна)
4.	відома практика спільних проектів/заходів омс з ОГС

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

ДОДАТОК 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Висновки за результатами дослідження показують, що нинішній стан з залучення мешканців м. Чернігів до процесів розробки та прийняття рішень, які стосуються життя громади, має **два напрямки рекомендацій** щодо подальшого впровадження відповідних механізмів розвитку.

Перший стосується вже застосовуваних позитивних напрацювань і полягає в підтримці їх робочого стану на досягнутому рівні, а також поточній актуалізації окремих елементів, зважаючи на сучасні тенденції як соціального, так і технічного характеру та залученні ширшого кола небайдужих мешканців міста. Зокрема, це стосується збереження тенденцій у використанні практик консультування з громадянами в процесах прийняття рішень, у тому числі шляхом подачі електронних петицій, проведенні опитувань громадської думки з актуальних питань розвитку громади. Продовження реалізації програм розвитку громадянського суспільства з конкурсним підходом та програми реалізації Бюджету участі.

Другий напрямок полягає у підвищенні рівня інформування та залучення громадян до управління містом через впровадження ширшого кола можливостей та механізмів для впливу на процеси управління містом і підвищення якості реалізації заходів. В тому числі:

- покращити інформування в спрощеному вигляді про бюджет міста – з використанням не лише текстового формату, але і простої наглядної інфографіки як про заплановане бюджетування, так і про хід його виконання протягом року
- розглянути можливості щодо запровадження на регулярній основі у відкритій формі збору коментарів від жителів громади до проектів рішень використовуючи зауваження та пропозиції в електронному вигляді через спеціальну форму на сайті таким чином, всі пропозиції є доступними для перегляду будь-яким користувачам сайту
- підвищити рівень зрозумілості елементів інформування на офіційному Чернігівській міській раді
- розглянути можливість оприлюднення на сайті стенограм та протоколів засідань виконавчого комітету ради, постійних депутатських комісій і пленарних засідань сесій ради, а також повноти аудіо/відеозаписів таких засідань

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

- покращити рівень загальної пошукової системи сайту. Загальна пошукова система працює, але результати не завжди є релевантними пошуковим запитам
- розглянути можливості для встановлення на сайті спеціальної пошукової системи по документам, що становлять публічну інформацію за критеріями (вид документу, дата прийняття, назва, номер).

Розробити та затвердити у відповідних документах норми щодо обов'язку по періодичному узагальненню, аналізу та звітуванню і встановленню граничних термінів звітування і оприлюдненню звітів:

- за результатами здійснення особистих прийомів
- за результатами надання громадянам можливості по відвідуванню публічних заходів омс
- за результатами отриманих звернень громадян через електронні петиції
- за результатами реалізації місцевої ініціативи
- за результатами загальних зборів громадян за місцем проживання
- за результатами проведення консультацій з громадянами, шляхом подання коментарів, зауважень та пропозицій до проектів рішень
- розробити окреме положення щодо застосування інструменту "загальних зборів за місцем проживання"
- розробити стратегічні документи ОМС, які визначають напрямки та форми взаємодії з громадянами, містять заздалегідь встановлені строки залучення громадян до прийняття рішень, щодо яких заздалегідь встановлені законом строки (план діяльності по підготовці проектів регуляторних актів, затвердження рішень про бюджет, прийняття рішення про затвердження ПСЕР)
- Консультації з громадськістю по обговоренню бюджету міста на наступний рік розпочинати заздалегідь, до оприлюднення фінальної редакції проекту бюджету, який буде винесено на розгляд ради, але не пізніше ніж за 2 місяці до кінцевого терміну прийняття відповідного рішення
- консультації з громадськістю по обговоренню проектів рішень про місцеві цільові програми та проектів рішень, які мають широкий суспільний

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.

інтерес, розпочинати заздалегідь, але не пізніше ніж за 2 місяці до кінцевого терміну прийняття відповідного рішення

- своєчасно, не менше, ніж за 20 днів до планового розгляду на сесії ради оприлюднювати проекти рішень про місцеві цільові програми, а також рішення ради, які містять широкий суспільний інтерес, доопрацьовані з урахуванням проведених консультацій з громадськістю.
- Розширення можливостей співпраці з громадою через реалізацію таких процедур як «місцеві ініціативи», «загальні збори за місцем проживання» або інших інструментів активної участі громадян у формуванні та реалізації місцевої політики.
- Робота в напрямку зменшення пасивності громади в питаннях, які не можуть бути вирішені одномоментно - покращення інформування про щодо послідовності процедур та готовність до періодичного комплексного узгодження дій

Мешканці міста можуть використовувати низку можливостей задля таких змін в підходах органів місцевого самоврядування до управління громадою, які дозволять забезпечити покращення і інфраструктури міста, і життя містян. Проте для цього потрібна подальша системна одночасна робота в напрямку підвищення активності представників громади та **в розумінні представниками влади того, що використання доступних механізмів участі громадян – підхід, який дасть змогу врахувати соціальні чинники у плануванні, а також зменшувати ризики у процесі прийняття та реалізації управлінських рішень.**

Проект «Впровадження в Україні 10 принципів успішного залучення громадян до процесу прийняття рішень від ОЕСР виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» в партнерстві з Регіональними ресурсними центрами з розвитку самоорганізації та місцевої демократії в Луганській, Волинській та Чернігівській областях за підтримки МФ «Відродження». Проект спрямовано на підвищення рівня залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому рівні та збільшення поінформованості населення про практики та можливості залучення до процесу прийняття рішень в чотирьох обласних центрах України. Оцінку рівня залучення громадян до вироблення міської політики розроблено на основі змісту «10 керівних принципів залучення громадян до вироблення політики ОЕСР». Позиція Міжнародного Фонду «Відродження» може не співпадати з думками та точками зору авторів. Думки та позиції авторів також не відображають думки та позиції ОЕСР.